

ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

**The Social and Economic Benefits from Chemical-free Vegetable Production
of the Farmers in Bang Rieng Subdistrict, Khuanniang District, Songkhla Province**

ปรารวี ห้องเอียด

Praravee Hongeard

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

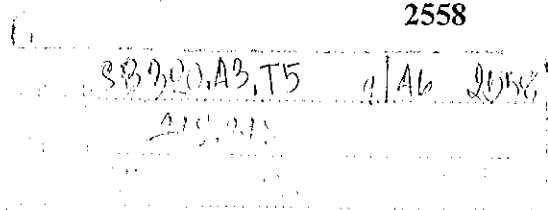
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Business Administration in Agribusiness Management**

Prince of Songkla University

2558

ชื่อสารนิพนธ์ ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวปรารวี ห่องเอียด

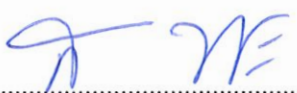
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจเกษตร

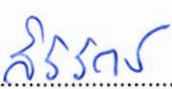
อาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธัญญา ทองรักษ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย)

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธัญญา ทองรักษ์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร

ชื่อสารนิพนธ์	ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวปรารวี ห้องเอียด
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ (2) สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (3) ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร และ (4) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 67 ราย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง และเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43 ปี เกษตรกรนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ร้อยละ 58.20 มีสถานภาพสมรสแต่งงานและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 53.70 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.65 คน สมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักเฉลี่ย 3.41 คน เกษตรกรร้อยละ 41.80 ทำสวนผักเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 58.20 ทำสวนผักเป็นอาชีพรอง มีระยะเวลาที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเฉลี่ย 3.93 ปี เกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 23,194.03 บาทต่อเดือน และเกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 17,044.78 บาทต่อเดือน

สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2.78 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรและการใช้ที่ดินเฉลี่ย 7.31 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผักเฉลี่ย 2.70 ไร่ เกษตรกรทุกรายปลูกผักบนพื้นที่ดินของตนเองทั้งหมด เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักเฉลี่ย 12.70 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษเฉลี่ย 8.63 ปี เกษตรกรทุกรายตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิตและแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 61.20 ชนิดของผักที่ปลูกใน 1 ปี

เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกต้นหอม ผักชี เกษตรกรทุกรายใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปลูกผักปลอดสารพิษ และได้ประสบปัญหาโรคผัก ร้อยละ 88.10 ประสบปัญหาโรคใบกรอบ เกษตรกรทุกรายกำจัดโรคพืชด้วยสมุนไพร ปัญหาที่เกษตรกรได้ประสบ คือ ขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดาและมีต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรทุกรายได้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่ อบต. จัดให้ นอกจากนี้มีหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 16,910.45 บาทต่อเดือน และมีรายได้รวมหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 21,462.69 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 8,597.01 บาทต่อเดือน และมีค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 5,880.60 บาทต่อเดือน มีเงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2,132.84 บาทต่อเดือน และมีเงินออมหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2,902.99 บาทต่อเดือน ร้อยละ 61.20 ออมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ เกษตรกรมีหนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 28,014.93 บาท และมีหนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 17,522.39 บาท ร้อยละ 49.30 กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรทุกรายมีความเห็นว่าเมื่อเข้าร่วมโครงการความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวดีขึ้น เกษตรกรเห็นด้วยกับการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. ทั้งหมด และมีการดำรงชีวิตหลังเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. เป็นในทางที่ดีขึ้นทุกราย และเกษตรกรทุกรายเห็นด้วยกับข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารงานของ อบต. ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.32 ความพึงพอใจด้านอาชีพของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และความพึงพอใจด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชนของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

Minor Thesis Title The Social and Economic Benefits from Chemical-free Vegetable Production of the Farmers in Bang Rieng Subdistrict, Khuan Niang District, Songkhla Province

Author Miss Pravee Hongear

Major Program Agribusiness Management

Academic Year 2014

Abstract

This study aimed to examine (1) the social and economic feature of the farmers growing chemical-free vegetables, (2) the general condition of chemical-free vegetable production of the farmers, (3) the social and economic benefits from chemical-free vegetable production of the farmers, and (4) the farmers' satisfaction toward chemical-free vegetable production in Bang Rieng Subdistrict, Khuan Niang District, Songkhla Province. The data was collected from 67 farmers; in addition, the data was analyzed by the descriptive statistics such as frequency, percentage and mean.

The social and economic characteristics of the farmers are described as details. The farmers are more males than females, 43 years old on average and Buddhists. The farmers, 58.20%, are married and living as couples. Half of the farmers, 53.70%, are educated in middle school level. The household members are 3.65 people; in addition, 3.41 members help grow vegetables. The farmers, 41.80%, grow vegetables as their main occupation. The farmers, 58.20%, grow vegetable as secondary occupation. The period of farmers' participation regarding chemical-free vegetable project is 3.93 years. The average net incomes are 23,194.03 baht/month while the average household expenditures are 17,044.78 baht/month.

The general condition of the farmers' chemical-free vegetable production is described as follows. The farmers allocate 2.78 rais on average for vegetable production before the project participation. The agricultural land ownership and current land use are 7.31 rais on average. The land ownership for vegetable production is 2.70 rais on average. All farmers grow vegetables on

their own land. The farmers have experienced in vegetable production for 12.70 years while their experience in chemical-free vegetable production is 8.63 years on average. All farmers make their decision to participate in the project because they are supported with production factors and distribution sources for chemical-free vegetables, 61.20%. During a year of production crop, most of the farmers grow onion and parsley. All farmers apply organic fertilizers for chemical-free vegetable production. The farmers encounter vegetable diseases; in addition, 88.10% of them face angular leaf spot, which leads to crispy leaf. All farmers control plant diseases with herbs. The problems, which the farmers have experienced, are described as details. The production and treatment procedures for chemical-free vegetables are more complicated than normal vegetable production and the production cost is high. All farmers participate in the training activity organized by Subdistrict Administrative Organization (SAO). Furthermore, the other agencies provide further knowledge concerning chemical-free vegetable production.

The social and economic benefits from chemical-free vegetable production of the farmers revealed as details. The farmers' total incomes from vegetable production before the project participation are 16,910.45 baht per month while the total incomes after the project participation are 21,462.69 baht per month. The farmers' expenditures in vegetable production before the project participation are 8,597.01 baht per month while the expenditures after the project participation are 5,880.60 baht per month. The savings before the project participation are 2,132.84 baht per month while the savings after the project participation are 2,902.99 baht per month. The majorities, 61.20%, implement their savings with the saving group. The farmers' total liabilities before the project participation are 28,014.93 baht while total liabilities after the project participation are 17,522.39 baht. The farmers, 49.30%, are financed by the agricultural cooperatives. All farmers agree that the relationship among household members becomes better once they participate in the project. The farmers totally agree with the participation in chemical-free vegetable production organized by SAO. The farmers' living condition after the project participation organized by SAO is well improved. In addition, all farmers agree with the advantage of the project participation.

The farmers' satisfaction toward chemical-free vegetable production is described as follows. The administration of SAO is rated as highly satisfied with the average score at 4.32. The farmers' satisfaction toward the farmers' occupation as overall is rated as highly satisfied with the average score at 4.42. The farmers' satisfaction toward their ways of life and community is rated as highly satisfied with the average score at 4.44.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริยง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะความกรุณาเอาใจใส่ดูแล และการให้คำแนะนำปรึกษาในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่าง การวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งขั้นสุดท้าย คือ การเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้องที่สำคัญที่สุด คือ การให้โอกาสและความเมตตากรุณาต่อผู้เขียนเสมอมา ผู้เขียนมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธัญญา ทองรักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย ซึ่งเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้วิจัย ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากอาจารย์ทั้ง 3 ท่านแล้วการวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์ และเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ จากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีเป็นอย่างสูง

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่งจะขาดเสียมิได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้เสมอมาและรวมถึงครอบครัวที่ให้โอกาสและเป็นกำลังใจสำคัญมาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา จนกระทั่งงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา ผู้เขียนจึงขอมอบคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปรารวี ห้องเอียด

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ	5
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	13
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	
4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ	31
4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ	34
4.3 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	37
4.4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.	44
4.5 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	46
4.6 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	52
4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ	54

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1) สรุปผลการวิจัย 58

5.2) ข้อเสนอแนะ 60

5.3) ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป 61

บรรณานุกรม 63

ภาคผนวก แบบสอบถาม 66

ประวัติผู้เขียน 79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่ใช้ศึกษาจำแนกตามหมู่บ้าน	28
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร	32
ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	35
ตารางที่ 4.3 โครงสร้างการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินของเกษตรกร	38
ตารางที่ 4.4 ประสิทธิภาพในการปลูกผักและการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	40
ตารางที่ 4.5 ลักษณะการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	42
ตารางที่ 4.6 ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	44
ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการการปลูกผักปลอดสารพิษของ อบต.	45
ตารางที่ 4.8 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	48
ตารางที่ 4.9 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร	53
ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีการพัฒนาประเทศภายใต้การพัฒนาการเกษตรแผนใหม่ ที่ผ่านมานั้นได้มุ่งเน้นการพัฒนาการเกษตรเชิงพาณิชย์รูปแบบการผลิตเพื่อการค้า และการส่งออกโดยใช้อุดมการณ์การปฏิวัติเขียวเป็นแกนหลัก ในการพัฒนาภาคเกษตรที่เน้นการใช้พันธุ์พืชพันธุ์ใหม่ การใช้ปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร ก่อให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย เช่น ปัญหาสุขภาพของผู้ผลิต คือเกษตรกรและผู้บริโภคที่ได้รับสารพิษตกค้างจากผลผลิตทางการเกษตร การใช้สารเคมีบำรุงดินและป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างเข้มข้นทำให้เกิดปัญหาสารเคมีตกค้างในดิน น้ำ และอากาศ เนื่องจากสารเคมีเหล่านี้สามารถตกค้างอยู่ในดินเป็นระยะเวลายาวนาน มีผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารที่เป็นฐานสำคัญของระบบนิเวศน์ เกิดภาวะขาดสมดุลตามธรรมชาติในขณะที่การดื้อยาของแมลงและโรคพืชที่เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มปริมาณการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ค่านิยมของผู้บริโภคในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงามไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงฉีดพ่นในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้บริโภคนำมาบริโภค อาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักผักนั้นได้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาทำการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม แต่ด้วยปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรประสบนั้น เช่น แหล่งตลาดที่รองรับการจำหน่ายผักปลอดสารพิษน้อย ราคาผลผลิตที่มีราคาสูง และการดูแลรักษายากกว่าผักทั่วไป ทำให้เกษตรกรให้ความสำคัญในการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อการจำหน่ายและบริโภคน้อยลง

ในขณะที่ประชาชนในตำบลบางเหริ่งกลับให้ความสำคัญกับการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อการบริโภคกันเองในครัวเรือนเป็นจำนวนมาก ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้เห็นความสำคัญจึงจัดตั้งโครงการปลูกผักปลอดสารพิษซึ่งเพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการนำมา

ประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อการบริโภคเองเพียงอย่างเดียว ผักที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ผักคะน้า ผักกาดขาว ผักกาดเขียว ผักกวางตุ้ง กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บร็อคเคอรี่ และบวบ เป็นต้น ปัจจุบันตำบลบางเหริ่งมีจำนวน 13 หมู่บ้าน มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 7 หมู่บ้าน รวมจำนวน 67 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง, 2554)

การศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา มีขึ้นเพื่อตอบคำถามว่า ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวของเกษตรกรและสภาพที่เป็นไปในการผลิตผักปลอดสารพิษ ส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมมากน้อยแค่ไหน มีลักษณะอย่างไร และเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการปลูกผักปลอดสารพิษมากน้อยแค่ไหน องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาคาดว่าจะประโยชน์ต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ที่เข้ามาสนับสนุนโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งจะได้นำความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการปลูกผักปลอดสารพิษในโครงการ เพื่อให้เกษตรกรมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น รวมถึงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้นำความรู้ที่ได้นั้นไปพัฒนาผลผลิตผักปลอดสารพิษให้เป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษและการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
- 3) เพื่อศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
- 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตได้ดังนี้

1) ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษา คือ ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยจะงศึกษาใน 7 หมู่บ้าน (จากทั้งหมด 13 หมู่บ้าน) ที่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

2) ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ กับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยศึกษาประชากรทุกรายจำนวน 67 ราย กระจายตามหมู่บ้านต่างๆ 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 8 และ 12

3) ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1) ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ประกอบด้วย รายได้รวมจากการปลูกผัก ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผัก และเงินออม ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ แหล่งเงินออม หนี้สินรวม ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ แหล่งเงินกู้ ในขณะที่ผลทางสังคม ผู้วิจัยหมายถึง วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ ข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. การดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

3.2) การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน

4) ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในเดือน ธันวาคม 2554 - มกราคม 2555

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คาดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ที่เข้ามาจัดตั้งโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ จะได้นำความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการโครงการ เพื่อให้เกษตรกรเกิดการยอมรับและมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้น ไปพัฒนาผลผลิตผักปลอดสารพิษให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น อันเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคในการเลือกหาผักปลอดสารพิษได้มากขึ้น

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งหัวข้อออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ส่วนที่ 3 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

องค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วย ความหมายของผักปลอดสารพิษ วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ ปุ๋ยชีวภาพที่ใช้เพาะปลูก ข้อเสนอแนะในการใช้ปุ๋ยชีวภาพและโครงการปลูกผักปลอดสารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความหมายของผักปลอดสารพิษ

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผลผลิตพืชผักที่ไม่มีสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 163 พ.ศ.2538 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538 เรื่องอาหารที่มีสารพิษตกค้าง (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

โดยการปลูกผักปลอดสารพิษมีจุดเด่นดังนี้

1) ทำให้ได้พืชผักที่มีคุณภาพไม่มีสารพิษตกค้าง เกิดความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค ช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกผักมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น เนื่องจากไม่มีการฉีดพ่นสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชทำให้เกษตรกรปลอดภัยจากสารพิษเหล่านี้ด้วย ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ลดปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

2) เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีคุณภาพทำให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาสูงขึ้น ลดปริมาณสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่จะปนเปื้อนเข้าไปในอากาศและน้ำ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดมลพิษของสิ่งแวดล้อมได้ทางหนึ่ง

2.1.2 วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ

ในการปลูกผักปลอดภัยพิษนั้นจะใช้หลักการปลูกพืชผักโดยใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุดหรือใช้ตามความจำเป็น และจะใช้หลัก “การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานหรือไอพีเอ็ม” แทน แต่การที่จะป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลนั้นจะต้องเลือกวิธีที่ประหยัดเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปลูกจะต้องเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554)

1) สาเหตุการระบาดของศัตรูพืช

1.1) ศัตรูพืชเคลื่อนย้ายจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมมากกว่าทำให้มีการขยายพันธุ์และระบาดทำความเสียหายเพิ่มขึ้น

1.2) สภาพแวดล้อมและสภาพทางนิเวศเปลี่ยนแปลงไปทำให้ศัตรูพืชมีการขยายพันธุ์ได้ดีขึ้นเพิ่มจำนวนมากขึ้น หรือมีผลต่อการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีความต้านทานและมีประสิทธิภาพในการเข้าทำลายมากขึ้น เช่น การกำจัด ทำให้หนูระบาด การใช้สารเคมีทำให้แมลงที่กินแมลงศัตรูพืชตาย เป็นต้น

2) การควบคุมศัตรูพืชให้ประสบผลสำเร็จมีหลักการ ดังนี้

2.1) ต้องป้องกันไม่ให้เกิดโรคในแปลงปลูก เช่น การใช้พันธุ์ที่ปราศจากโรคและแมลง การไม่นำชิ้นส่วนของพืชที่มีโรคแมลงเข้ามาในแปลงปลูก เป็นต้น

2.2) ถ้ามีศัตรูพืชเข้ามาในแปลงปลูกหรือแสดงอาการเป็นโรคแล้วต้องยับยั้งการแพร่ระบาด

2.3) ถ้ามีการระบาดแล้วต้องกำจัดให้หมดไปอย่างไรก็ตามสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชในแปลงปลูก คือ ตัวเกษตรกรเองที่ละเลยการควบคุมดูแลทำให้ศัตรูพืชสะสมในแปลงปลูก จนถึงระดับที่ไม่สามารถควบคุมกำจัดได้

3) วิธีการควบคุมศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

3.1) ต้องศึกษาชนิดของศัตรูพืชในแปลงปลูกนั้นๆ ก่อน

3.2) สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลงปลูก

3.3) พิจารณาแนวโน้มการระบาดของศัตรูพืชแล้วจึงหาแนวทางป้องกันและกำจัดต่อไป

3.4) เมื่อควบคุมการระบาดให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้นแล้วให้เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อลดปริมาณหรือรักษาระดับการเข้าทำลายให้คงที่หรือลดลง

3.5) ในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ศัตรูพืชด้วยวิธีการอื่นๆ ได้ มีความจำ เป็นที่จะต้องให้สารเคมีให้เลือกใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชและการ ระบาดตามคำแนะนำวิธีการใช้ในฉลาก

4) ผลดีของการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

- 4.1) ลดปริมาณศัตรูพืชให้ต่ำกว่าระดับที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช
- 4.2) ลดปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- 4.3) มีความปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ผู้บริโภค รวมไปถึงสภาพแวดล้อม

5) วิธีการผสมผสานในการควบคุมศัตรูพืช

จะเป็นการนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน โดยวิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนี้มีข้อแนะนำให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี ดังนี้ การเตรียมแปลงปลูก การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การปลูกและการ ดูแล การให้ธาตุอาหารเสริม การใช้กับดักกาวเหนียว การใช้กับดักแสงไฟ การใช้ฟลอสติกหรือ ฟางข้าวคลุมแปลงปลูก 5.8 การปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายไนล่อน การควบคุมโดยชีววิธี การใช้ สารสกัดจากพืช และการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (กรณีที่ใช้วิธีการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชข้างต้นไม่ได้ผล)

2.1.3 ปุ๋ยชีวภาพ

ปุ๋ยชีวภาพสามารถแบ่งตามลักษณะการให้ธาตุอาหารแก่พืช ได้ 2 ประเภท คือ (กองวิจัย พัฒนาปัจจัยผลิตทางการเกษตร, 2555)

1) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์สร้างธาตุอาหารพืช

จุลินทรีย์ที่สามารถสร้างธาตุอาหารพืชได้ในปัจจุบันพบเพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มจุลินทรีย์ ตรึงไนโตรเจน ประกอบด้วยแบคทีเรียและแอคติโนมัยซีท จุลินทรีย์ในกลุ่มนี้มีชุดยีนไนโตรจีเนส (Nitrogenase genes) เป็นองค์ประกอบในจีโนม มีหน้าที่สำคัญในการควบคุมการสร้างเอนไซม์ ไนโตรจีเนส และควบคุมกลไกการตรึงไนโตรเจนให้กับจุลินทรีย์กลุ่มนี้ ให้มีขบวนการตรึง ไนโตรเจนจากอากาศที่มีประสิทธิภาพ ปุ๋ยชีวภาพประเภทนี้สามารถแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ กับพืชอาศัยได้ 2 แบบ คือ

- 1.1) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยแบคทีเรียตรึงไนโตรเจนที่อาศัยอยู่ร่วมกับพืชแบบ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Symbiosis) ปุ๋ยชีวภาพกลุ่มนี้มีแบคทีเรียที่มีประสิทธิภาพในการตรึง

ไนโตรเจนสูงมาเป็นส่วนประกอบ สามารถทดแทนไนโตรเจนจากปุ๋ยเคมีให้กับพืชอาศัยได้มากกว่า ร้อยละ 50 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดและสายพันธุ์ของจุลินทรีย์ ชนิดของพืชอาศัย รวมทั้งระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่วนใหญ่มีการสร้างโครงสร้างพิเศษอยู่กับพืชอาศัยและตรึงไนโตรเจนทางชีวภาพจากอากาศ ได้แก่ การสร้างปมของแบคทีเรียสกุลไรโซเบียมกับพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ การสร้างปมที่รากสนกับแฟรงเคีย การสร้างปมที่รากปรังกับสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินสกุลโนสโตก (Nostoc) และการอาศัยอยู่ในโพรงใบแทนแดงของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินสกุลอะนาบีนา (Anabeana) ในกลุ่มนี้พืชอาศัยจะได้รับไนโตรเจนที่ตรึงได้ทางชีวภาพจากจุลินทรีย์ไปใช้โดยตรง สามารถนำไปใช้ในการสร้างการเจริญเติบโต เพิ่มผลผลิตและคุณภาพพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยแบคทีเรียตรึงไนโตรเจนที่อาศัยอยู่ร่วมกับพืชแบบอิสระ (Non-Symbiotic N 2-Fixing Bacteria) แบคทีเรียกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการตรึงไนโตรเจนต่ำ จึงสามารถทดแทนปุ๋ยไนโตรเจนให้กับพืชที่อาศัยอยู่เพียงระหว่าง ร้อยละ 5-30 ขึ้นอยู่กับสกุลของจุลินทรีย์และชนิดพืชที่จุลินทรีย์อาศัยอยู่ และพื้นฐานระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินชอบอาศัยอยู่บริเวณรากพืชตระกูลถั่ว

2) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ที่ช่วยให้ธาตุอาหารเป็นประโยชน์กับพืช

2.1) ปุ๋ยชีวภาพแบคทีเรียส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช แบคทีเรียส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช (Plant Growth Promoting Rhizobacteria or PGPR) หรือ ฟิจิฟิอาร์ เป็นปุ๋ยชีวภาพชนิดหนึ่งที่ประกอบด้วยแบคทีเรียกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกัน เช่น ประกอบด้วยแบคทีเรียกลุ่มที่สามารถตรึงไนโตรเจน ช่วยละลายฟอสเฟต ผลิตฮอร์โมนส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช และช่วยให้ธาตุอาหารเสริมบางชนิดเป็นประโยชน์ ซึ่งในแบคทีเรียบางสกุลมีความสามารถรวมกันหลายอย่าง เช่น แบคทีเรียสกุลอะโซสไปริลล์บางสายพันธุ์มีความสามารถในการตรึงไนโตรเจน ช่วยละลายฟอสเฟต ผลิตฮอร์โมนส่งเสริมการเจริญของรากพืช ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดูดธาตุอาหารพืช ปุ๋ยชีวภาพชนิดนี้ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างน้อย ร้อยละ 10 ได้แก่ ปุ๋ยชีวภาพฟิจิฟิอาร์ 1 สำหรับข้าวโพด ข้าวฟ่าง เป็นต้น

2.2) ปุ๋ยชีวภาพที่ช่วยเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช ปุ๋ยชีวภาพในกลุ่มนี้ช่วยเพิ่มประโยชน์ธาตุอาหารพืชบางชนิดที่ละลายน้ำยากให้เป็นประโยชน์กับพืชได้มากขึ้น โดยการเพิ่มพื้นที่ผิวรากสำหรับการดูดซึมให้กับพืชด้วยการเพิ่มปริมาณบริเวณรากพืชด้วยเส้นใยของจุลินทรีย์ ช่วยให้ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ได้ยาก เช่น ฟอสฟอรัส และแคลเซียม มีโอกาส

ได้สัมผัสสารและดูดมาใช้ให้มากขึ้น จึงช่วยเพิ่มความเป็นประโยชน์ให้กับพืช รวมทั้งจุลินทรีย์บางกลุ่มที่สามารถสร้างกรดอินทรีย์หรือเอนไซม์บางชนิด ที่สามารถช่วยละลายหรือย่อยฟอสเฟตให้อยู่ในรูปที่พืชสามารถดูดไปใช้ได้ง่ายขึ้น จึงทำให้ธาตุอาหารดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อพืชเพิ่มขึ้น สามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม

(1) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ช่วยเพิ่มศักยภาพในการดูดซึมธาตุอาหารพืช ซึ่งเป็นเชื้อรากลุ่มไมโคไรซาที่อาศัยอยู่กับพืชแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จะสร้างส่วนของเส้นใยพันกับรากพืชและบางส่วนของซอนไซไปในดินช่วยดูดธาตุอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟอสฟอรัสทำให้พืชได้รับฟอสฟอรัสที่ผ่านการดูดของเส้นใยไมโคไรซา ช่วยให้พืชมีปริมาณฟอสฟอรัสสำหรับใช้ในการเจริญเติบโตและสร้างผลผลิตอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ไมโคไรซายังช่วยป้องกันไม่ให้ฟอสฟอรัสที่ละลายอยู่ในดินถูกตรึง โดยปฏิกิริยาทางเคมีของดิน โดยไมโคไรซา จะช่วยดูดซับฟอสเฟตเก็บไว้ในโครงสร้างพิเศษที่เรียกว่า ออบัสกุลและเวสเวลิลที่อยู่ระหว่างเซลล์พืช ไมโคไรซาแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

(1.1) วี-เอ ไมโคไรซา จะพบอยู่ในพืชสวน พืชไร่ พืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ

(1.2) เอ็คโตไมโคไรซา พบในไม้ยืนต้นและไม้ป่าสกุลสน การใช้ชีวภาพไมโคไรซา ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างน้อย ร้อยละ 25 ได้แก่ ปุ๋ยชีวภาพไมโคไรซาสำหรับพืชชนิดต่างๆ

(2) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ช่วยละลายฟอสเฟต เป็นปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ช่วยละลายหินฟอสเฟต หินฟอสเฟตพบทั่วไปในประเทศไทย แต่มีปริมาณฟอสเฟตที่ละลายออกมาให้พืชใช้ได้น้อย ปัจจุบันพบว่าจุลินทรีย์พวกแบคทีเรียและราหลายชนิดที่สามารถช่วยเพิ่มความเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัสจากหินฟอสเฟตให้เป็นประโยชน์ได้ ได้แก่ *Bacillus Pseudomonas*, *Thiobacillus*, *Aspergillus*, *Penicillium* เป็นต้น โดยจุลินทรีย์เหล่านี้จะสร้างกรดอินทรีย์ออกมาละลายฟอสเฟตออกจากหิน การละลายฟอสเฟตจะมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิดของจุลินทรีย์ และปริมาณอินทรีย์วัตถุที่ต้องใช้เป็นแหล่งน้ำตาลในการผลิตกรดอินทรีย์ หากสามารถคัดเลือกสายพันธุ์จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพสูงได้ จะช่วยให้เกษตรกรได้ใช้ฟอสฟอรัสราคาถูกจากหินฟอสเฟตทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟตมากขึ้น ได้แก่ ปุ๋ยชีวภาพจุลินทรีย์ละลายฟอสเฟต เป็นต้น

(3) ปุ๋ยชีวภาพที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ช่วยเพิ่มประโยชน์ของโพแทสเซียม โพแทสเซียมเป็นธาตุอาหารหลักที่สำคัญสำหรับพืชชนิดหนึ่ง พืชปกติจะมีโพแทสเซียมเป็นส่วน โดยน้ำหนักโพแทสเซียมมีความสำคัญในการสร้างโปรตีนสังเคราะห์แป้งและน้ำตาลโดยเฉพาะ ในพืชหัวบางชนิด ปกติพบโพแทสเซียมอยู่ในดินในรูปของแร่ธรรมชาติ มี 3 รูปแบบ คือ รูปที่ถูกตรึงไว้โดยอนุภาคของคอลลอยด์ รูปที่แลกเปลี่ยนได้ และรูปที่ละลายน้ำได้

2.1.4 ข้อเสนอแนะในการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

ดังได้กล่าวแล้วว่าการใช้ปุ๋ยชีวภาพ มีประโยชน์ในการให้ธาตุอาหารเพื่อบำรุงการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืช แต่ถ้าหากใช้ไม่ถูกต้องก็จะไม่เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การใช้ปุ๋ยชีวภาพจะต้องคำนึงถึงปัจจัยโดยรวม ดังนี้ (กองวิจัยพัฒนาปัจจัยผลิตทางการเกษตร, 2555)

1) ชนิดของปุ๋ยชีวภาพ การใช้ปุ๋ยชีวภาพต้องเลือกชนิดของปุ๋ยชีวภาพ ให้เหมาะสมกับชนิดของพืชที่ปลูกปุ๋ยชีวภาพแต่ละชนิด จะมีประสิทธิภาพในการให้ธาตุอาหารแก่พืชแตกต่างกัน เช่น ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม จะใช้เฉพาะกับพืชตระกูลถั่วเท่านั้น และพืชตระกูลถั่วแต่ละชนิดก็จะต้องใช้สายพันธุ์แบคทีเรียสกุลไรโซเบียม ที่มีความสามารถจำเพาะที่แตกต่างกัน เช่น ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมสำหรับถั่วเขียว จะต้องใช้แบคทีเรียไรโซเบียมชนิดสำหรับถั่วเขียว หรือปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมสำหรับถั่วเหลืองก็ต้องใช้แบคทีเรียสกุลไรโซเบียมชนิดสำหรับถั่วเหลือง จึงจะเกิดประสิทธิผลในการใช้ ถ้าหากใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมถั่วเหลืองกับถั่วเขียว การใช้ปุ๋ยชีวภาพจะทำให้ไม่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ปุ๋ยชีวภาพชนิดอื่นๆ ก็จะมีคุณลักษณะเฉพาะเช่นเดียวกันนี้

2) ชนิดของธาตุอาหารที่ต้องการให้แก่พืช ปุ๋ยชีวภาพแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติในการให้ธาตุอาหารแก่พืชที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ใช้จะต้องทราบว่าต้องการให้ธาตุอาหารอะไรกับพืชปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตในปัจจุบัน ประกอบด้วยจุลินทรีย์ที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังนี้

2.1) ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม มีคุณสมบัติช่วยตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ให้พืชนำไปใช้ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจน สามารถใช้ได้เฉพาะกับพืชตระกูลถั่วเท่านั้น

2.2) ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์ ประกอบด้วยแบคทีเรีย สกุลอะซิโดแบคเตอร์ สกุลไบเจอริงเคีย และสกุลอะซิโสปิริลัม มีคุณสมบัติในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศให้พืชนำไปใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีไนโตรเจนได้ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืชบางชนิดได้ด้วย ใช้ได้กับข้าวโพดและข้าวฟ่าง

2.3) ปุ๋ยชีวภาพไมโครไรซา มี 2 ประเภท คือ วิ-เอไมโครไรซาและเอ็คโตไมโครไรซา ช่วยดูดซับธาตุอาหารในดินให้พืชนำไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งธาตุฟอสฟอรัส ใช้ได้กับพืชหลายชนิดทั้ง พืชไร่ ไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักบางชนิด ยางพารา ไม้ป่าโตเร็วและสน

2.4) ปุ๋ยชีวภาพจุลินทรีย์ละลายฟอสเฟต เช่น แบคทีเรียสกลูบาซิลลัส (Bacillus) สกลูซูโดโมนาส (Pseudomonas) และราสกลูแอสเพอจีลัส (Aspergillus) สามารถช่วยละลายฟอสฟอรัสจากหินฟอสเฟต ซึ่งมีราคาถูกและหาได้ง่ายภายในประเทศมาใช้ทดแทนปุ๋ยฟอสเฟตราค่าแพงบางชนิด ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

3) สมบัติของดินก่อนใช้ปุ๋ยชีวภาพเกษตรกรควรรู้คุณสมบัติของดินที่จะทำการปลูกพืชและใช้ปุ๋ยชีวภาพด้วย เช่น ปฏิกริยากรด-ด่าง ความชื้นของดิน เป็นต้น จุลินทรีย์บางชนิดหรือสายพันธุ์มีความทนทานต่อสภาพความเป็นกรด-ด่างของดินต่างกัน เช่น ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมบางสายพันธุ์เจริญได้ดีในสภาพเป็นกรด หากนำไปใช้ในพื้นที่เป็นด่างจะทำให้ประสิทธิภาพในการทดแทนปุ๋ยเคมีในโตรเจนลดลง สมบัติของดินทั้งทางเคมีกายภาพและชีวภาพต่างมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบในปุ๋ยชีวภาพในดินที่ร่วนซุยจุลินทรีย์มักจะมีการเจริญเติบโตได้ดีกว่าในดินเหนียว

4) ปริมาณจุลินทรีย์ในดิน ถ้าในดินมีปริมาณของจุลินทรีย์ชนิดเดียวกับที่ใช้ผลิตปุ๋ยชีวภาพมากเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยชีวภาพชนิดนั้นให้กับพืชอีก หรือบางครั้งถ้าดินมีจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อจุลินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบในปุ๋ยชีวภาพแต่ละชนิดที่จะใส่เข้าไป ควรจะมีการทำลายจุลินทรีย์ให้โทษเหล่านั้นก่อน วิธีการกำจัดจุลินทรีย์อันตรายที่อยู่ในดินสามารถทำได้โดยง่าย ๆ โดยการไถให้ดินร่วนซุยแล้วตากดินหรืออบดินโดยการคลุมดินด้วยพลาสติก เพื่อให้ความร้อนจากแสงอาทิตย์ทำลายจุลินทรีย์ที่เป็นโทษให้หมดไปก่อนที่จะใช้ปุ๋ยชีวภาพบางชนิด

5) ปริมาณความชื้นที่เหมาะสมในดิน ปริมาณน้ำในดินก็มีความสำคัญในการใช้ปุ๋ยชีวภาพ จุลินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในปุ๋ยชีวภาพบางชนิดสามารถอยู่ได้ในสภาพน้ำขัง เช่น ปุ๋ยชีวภาพสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน จะเจริญได้ดีในน้ำหรือที่ชื้นและมีน้ำขังไม่สามารถเจริญเติบโตและเกิดประโยชน์ได้ในที่แห้งแล้ง แต่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม และปุ๋ยชีวภาพไมโครไรซาเจริญเติบโตได้ไม่ดี และไม่สามารถตรึงไนโตรเจนได้ในสภาพที่มีน้ำขัง แต่ต้องการความชื้นที่เหมาะสมสำหรับให้พืชอาศัยเจริญเติบโต เพื่อเป็นที่อาศัยของแบคทีเรียสกลูไรโซเบียม หรือรากกลุ่มไรโคไรซา ดังนั้น ก่อนจะใช้ปุ๋ยชีวภาพจึงต้องคำนึงถึงปริมาณความชื้นที่เหมาะสมในดินที่จะทำการปลูกพืชด้วย

6) สารเคมีทางการเกษตร การใช้ปุ๋ยชีวภาพในการผลิตพืช ควรมีข้อควรระวังเกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรบางชนิด เช่น สารป้องกันกำจัดวัชพืช สารกำจัดโรคพืช เพราะสารบางชนิดจะมีผลยับยั้งหรือทำลายจุลินทรีย์ที่เป็นองค์ประกอบในปุ๋ยชีวภาพ เช่น ยากำจัดโรครากเน่าโคนเน่าบางชนิด อาจมีแบคทีเรียหรือราเป็นเชื้อสาเหตุ ซึ่งสารป้องกันและกำจัดแบคทีเรียบางชนิดอาจจะมีผลยับยั้งและทำลายแบคทีเรียสกุลไรโซเบียมที่เป็นองค์ประกอบในปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม หรือสารกำจัดเชื้อราที่เป็นสาเหตุโรครากเน่าโคนเน่าบางชนิด อาจจะมีผลยับยั้งหรือทำลายเชื้อรากุลุ่มไรโคไรซ่า ที่เป็นองค์ประกอบในปุ๋ยชีวภาพไมโคไรซ่า .

7) ปริมาณธาตุอาหารพืชบางชนิดในดิน ในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงหรือมีอินทรีย์วัตถุสูง มักจะมีความอุดมสมบูรณ์มักจะมีปริมาณธาตุอาหารบางชนิดสูงอยู่แล้วด้วย เช่น ไนโตรเจน ดังนั้น การใช้ปุ๋ยชีวภาพบางชนิดจะไม่เห็นผลการใช้ที่เด่นชัด เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมในการปลูกถั่วในดินที่เปิดใหม่ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์สูงและมีระดับอินทรีย์วัตถุในดินสูง รากถั่วจะเกิดปมน้อยและมีศักยภาพในการตรึงไนโตรเจนทางชีวภาพจากอากาศมาให้อำนาจใช้ได้ต่ำ ดังนั้น เมื่อใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมก็ไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเคมีในโตรเจนในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2.1.5 โครงการปลูกผักปลอดสารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง

โครงการปลูกผักปลอดสารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง, 2554)

โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพให้มีรายได้เพิ่มขึ้นของเกษตรกรผู้ปลูกผักที่ปลอดสารพิษ
- 2) เพื่อช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร
- 3) เพื่อดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรชาวบางเหริยงให้ผู้บริโภคได้มั่นใจในผักปลอดสารพิษ

4) เพื่อให้มีตลาดในการจำหน่ายผลผลิตของผักปลอดสารพิษ

จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 67 คน จำนวน 7 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 13 หมู่บ้าน โดยมีแนวทางของโครงการดังนี้

- 1) การผลิตใช้ปุ๋ยชีวภาพเป็นหลัก มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาหนุนเสริม
- 2) จัดให้มีการจัดการอบรมสมาชิก การวางแผนปลูกผักถ่วงน้ำหนัก และทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยงได้ให้การสนับสนุนงบประมาณบางส่วน เช่น วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับปัจจัยการผลิต

3) ในส่วนของตลาดนั้น หลังจากเกษตรกรได้ร่วมโครงการผลิตผักอนามัย จะจัดให้มีพ่อค้ามารับซื้อผลผลิตถึงพื้นที่ และในขณะเดียวกันจะให้เกษตรกรการขายตรงสู่ผู้บริโภค และจะจัดให้มีงานวันกินผักขึ้นทุกปีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้การปลูกผักที่ปลอดภัย

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของความพึงพอใจ และแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ว่าความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลกระทบต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามความรู้สึกพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคล จึงมีโอกาที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

เกษมศักดิ์ วิจิตรกุล (2545) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกชอบความรู้สึกพอใจหรือมีทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วได้รับผลตอบแทนที่ต้องการจึงทำให้เกิดความพึงพอใจขึ้นนั่นเอง

สุวัฒนา ไบเจริญ (2540) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าความรู้สึกที่ดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นๆ เมื่อบุคคลอุทิศแรงกายแรงใจและสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้นๆ

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภค หมายถึงการแสดงผลแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อและการใช้สินค้าและบริการซึ่งอาจขยายความให้ชัดเจนได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงการแสดงผลถึงความรู้สึกในทางบวกจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์ การได้รับบริการที่ตรงกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังหรือดีเกินกว่าความคาดหวังของลูกค้าจากนิยามดังกล่าวความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ตามที่คาดหวังไว้ และประสบความสำเร็จตามความคาดหวังนั้น ก็จะกลายเป็นความรู้สึกพึงพอใจ

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

เชลล์ อ้างโดย วงเดือน ผ่องแผ้ว (2545) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนั้นเป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับและความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ

ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักได้แก่ ทรัพยากร หรือสิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างจำเป็นที่การครบถ้วน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดลยา กันตะนันท์ (2543) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตผักปลอดสารพิษเพื่อการค้า โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตผักปลอดสารพิษเพื่อการค้า ในพื้นที่การผลิต 1 งาน ข้อมูลที่ใช้้นอกจากข้อมูลทุติยภูมิแล้วยังมีข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร 42 ราย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผักของตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และไม่แยกศึกษาวิเคราะห์การผลิตผักเป็น 2 กรณีคือ การผลิตผักในมุ้งตาข่ายไนล่อน (ผักกางมุ้ง) และการผลิตผักนอกมุ้งตาข่ายไนล่อน (ผักกางมุ้ง)

ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ทางการเงินโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 7 ต่อปี การผลิตผักกางมุ้งและผักนอกมุ้ง แยกเป็น คะนัว กวางตุ้ง ปวยเล้ง ผักกาดขาวปลี กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก สลัดแก้ว และการผลิตผักรวมกันทุกชนิดในพื้นที่ 1 มุ้ง หรือ 1 งาน การผลิตผักกางมุ้ง มีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) เท่ากับ 1.54 ปี 1.99 ปี 0.70 ปี 0.82 ปี 1.76 ปี 0.70 ปี 1.37 ปี และ 0.93 ปี ตามลำดับ มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 22,372.96

บาท 17,242.22 บาท 50,207.84 บาท 42,555.46 บาท 19,557.65 บาท 49,306.23 บาท 25,249.31 บาท และ 37,529.95 บาท ตามลำดับ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 1.03 1.01 2.05 1.95 1.01 2.11 1.08 และ 1.07 ตามลำดับ ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับ 10.72% 7.55% 312.66% 194.03% 320.99% 22.55% และ 125.14% ตามลำดับ

การผลิตผักนอกมุ้ง มีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) เท่ากับ 1.36 ปี 1.95 ปี 0.64 ปี 0.68 ปี 1.47 ปี 1.00 ปี 1.04 ปี และ 0.88 ปี ตามลำดับ มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 23,213.39 บาท 15,990.80 บาท 50,061.07 บาท 46,778.39 บาท 21,293.81 บาท 31,592.29 บาท 30,623.53 บาท และ 36,381.81 บาท ตามลำดับ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 1.07 1.01 1.79 2.17 1.13 1.55 1.28 และ 1.60 ตามลำดับ ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับ 15.61% 7.45% 286.87% 472.16% 18.81% 53.68% 50.89% และ 121.27% ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการวิเคราะห์ความไว้วางใจของการผลิตผักกางมุ้งและผักนอกมุ้ง กรณีที่ 1 ให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น 5% ราคาและปริมาณผลผลิตคงที่ กรณีที่ 2 ให้ราคาผลผลิตเพิ่มขึ้น 5% ต้นทุนและปริมาณผลผลิตคงที่ และกรณีที่ 3 ให้ปริมาณผลผลิตลดลง 5% ต้นทุนและราคาผลผลิตคงที่ ทั้ง 3 กรณี ให้ผลที่สามารถยอมรับได้ ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนให้มีการลงทุนต่อไปเพราะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า

รชนี เหล่าโนนศรี (2543) ได้ศึกษาเรื่องการติดตามผลการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรกับความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดจากสารพิษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและตลาดผักปลอดจากสารพิษ และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดจากสารพิษ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 47 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อปี 36,439.74 บาท เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดจากสารพิษเฉลี่ย 5.80 ปี สื่อที่เกษตรกรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผักปลอดภัยจากสารพิษจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 92.70 ส่วนใหญ่ได้รับการเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ 2 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือโทรทัศน์ร้อยละ 70.20 เกษตรกรมีความรู้เรื่อง

ผักปลอดภัยจากสารพิษในระดับปานกลาง และเห็นว่าวิธีปฏิบัติในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษไม่ยุ่งยาก

การทดสอบสมมติฐานพบว่าประสบการณ์ในการปลูกผักและรายได้มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความคิดเห็นเรื่องวิธีการปฏิบัติในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.194 และ 0.351 ตามลำดับ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และควรให้เกษตรกรได้ทราบทั้งข้อดีและข้อเสียของการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และแนะนำวิธีป้องกันกำจัดศัตรูผักให้เกษตรกรทราบ จัดหาตลาดจำหน่ายผักปลอดภัยจากสารพิษให้แก่เกษตรกรอย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกร และกระจายผลผลิตผักที่มีคุณภาพสูงสู่ผู้บริโภคอย่างแพร่หลาย ควรมีการกำหนดราคาของผักปลอดภัยจากสารพิษให้มีราคาแตกต่างจากราคาผักทั่วไปเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอย่างแพร่หลาย

นันทวัน ทองเบญญ์ (2546) ได้ศึกษาการยอมรับของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ-สังคมบางประการของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 2) ศึกษาระดับการยอมรับของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 144 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน พื้นที่ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเป็นของตนเองเฉลี่ย 320 ไร่ มีประสบการณ์ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 56,708.30 บาทต่อปี นอกจากนี้ เกษตรกรถูกชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน และขายผักให้กับบริษัทเอกชน มีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับดีมาก และปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตมีราคาสูง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีหนี้สิน และประสบการณ์ความรู้ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษต่างกัน จะมีการยอมรับในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ถือครอง แรงงานในครัวเรือน รายได้ และการรับรู้ข่าวสารที่ต่างกัน จะมีการยอมรับในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุจิตรา พิษณุวรานนท์ (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว : ศึกษาเฉพาะกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในเขตขานเมืองกรุงเทพมหานคร” ซึ่งในการศึกษากครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกลุ่ม การวางแผนและการดำเนินงาน การรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่ม การประเมินผลของกลุ่ม ตลอดจนการมีส่วนร่วมในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่ม และศึกษาปัญหา อุปสรรคของกลุ่มที่ประสบอยู่

การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปร่วมสังเกต ร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาวิเคราะห์แบบการโยง 3 เสา เพื่อที่จะประมวลผลถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และในส่วนของกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่าง 10 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม 1 ท่าน สมาชิกกลุ่ม 9 ท่าน โดยเลือกแบบคละเทศ ซึ่งคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มตั้งแต่แรก ร่วมทำกิจกรรมหรือส่งผลิตซึ่งในปัจจุบันยังคงเป็นสมาชิกกลุ่มอยู่ด้วย และเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า การริเริ่มกลุ่มเกิดที่เจ้าหน้าที่เกษตรได้มาให้มาความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษแก่เกษตรกร โดยเชิญคุณพรพรรณ (ประธานกลุ่ม) ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการปลูกผักปลอดสารพิษมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ หลังจากนั้นคุณพรพรรณจึงได้นำผลผลิตของตนเองไปจำหน่ายที่ตลาดน้ำ ปรากฏว่ามียอดจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้คุณพรพรรณตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อที่จะรองรับกับยอดจำหน่ายผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร รวมทั้งเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้กับสมาชิกกลุ่ม

สำหรับการมีส่วนร่วมนั้น พบว่า ทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม และการบริหารจัดการกลุ่ม ประธานกลุ่มเป็นผู้ที่ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

ส่วนการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานกลุ่ม พบว่า สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ภายหลังที่เข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งรายได้นี้จะได้รับเฉพาะสมาชิกที่ส่งผลผลิตให้กลุ่มจำหน่ายกับประธานกลุ่มเท่านั้น

การเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่า มาจากที่เจ้าหน้าที่สำนักเขตได้มาอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการให้สมาชิกกลุ่ม

รับทราบ และเหตุผลที่สมาชิกกลุ่มตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากว่าสมาชิกกลุ่มเชื่อมั่นในคุณภาพผลผลิตของกลุ่มว่าปลอดสารพิษอย่างแน่นอน

ปัญหา อุปสรรคของกลุ่ม ได้แก่ การไม่มีที่ดินทำการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยในการปลูกผักแบบปลอดสารพิษ ราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้มีสมาชิกต้องมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น สถานที่จำหน่ายผลผลิตมีน้อย สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการส่งผลผลิตน้อยและการดำเนินงานของกลุ่มที่ไม่เป็นระบบ

พุดิยา ลิธิภัทรไพศาล (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อแนวโน้มการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวโน้มการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ แรงจูงใจ และการรับรู้ ที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เพื่อศึกษาส่วนผสมทางการตลาดของผักปลอดสารพิษ ที่มีแนวโน้มต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต และเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผักปลอดสารพิษที่มีแนวโน้มต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการหาค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สถิติการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ และการวิเคราะห์หาผลต่างของรายคู่ใช้ LSD หรือ Dunnett's T3 โดยใช้โปรแกรม SPSS For Windows Version 11

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 25 ถึง 34 ปี สถานภาพโสด การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

มากกว่า 20,000 บาท มีปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ด้านการรับรู้ และด้านแรงจูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับสูง และมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจำหน่าย โดยรวมอยู่ในระดับดี ในด้านพฤติกรรมผู้บริโภคผูกปอดสารพิษพบว่าผูกปอดสารพิษที่นิยมบริโภคคือ ผักคะน้า และนิยมบริโภคผูกปอดสารพิษโดยการนำผักมาผัด บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคผูกปอดสารพิษ คือ ตัวผู้บริโภคเอง โดยส่วนใหญ่ซื้อผูกปอดสารพิษมาจากซูเปอร์มาเก็ต ปัจจัยหลักที่ทำให้ตัดสินใจบริโภคผูกปอดสารพิษ คือ เพื่อสุขภาพ ความถี่ในการบริโภคผูกปอดสารพิษ 4.48 ครั้งต่อเดือน และค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งที่ซื้อผูกปอดสารพิษ 128.44 บาท โดยมีแนวโน้มการตัดสินใจซื้อผูกปอดสารพิษโดยรวม อยู่ในระดับมีแนวโน้มการตัดสินใจซื้อสูง

ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมในการบริโภคผูกปอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต ด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อแตกต่างกัน และผู้บริโภคที่มีอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมในการบริโภคผูกปอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต ด้านความถี่ในการบริโภคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาด ด้านการรับรู้ ด้านแรงจูงใจ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจำหน่าย สามารถทำนายพฤติกรรมในการบริโภคผูกปอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร ด้านความถี่ในการบริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาด ด้านแรงจูงใจ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย สามารถทำนายพฤติกรรมในการบริโภคผูกปอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร ด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พฤติกรรมผู้บริโภคผูกปอดสารพิษ ด้านความถี่ในการบริโภคและด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสามารถทำนายแนวโน้มการตัดสินใจซื้อผูกปอดสารพิษในซูเปอร์มาเก็ต เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พลศักดิ์ ศรีนวลจันทร์ (2551) ได้ศึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในโครงการลงทุนปลูกผักปอดสารพิษโดยไม่ใช้ดิน ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนปลูกผักปอดสารพิษโดยไม่ใช้ดิน ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านการจัดการ และด้านการเงิน โดยใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บแบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจปลูกผักโดยไม่ใช้ดิน และสัมภาษณ์บุคลากรผู้เชี่ยวชาญของกองทุนปุ๋ยไฮโดรโพนิคส์ มูลนิธิโครงการหลวง มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผลการศึกษาด้านการตลาดพบว่า การแข่งขันทางการตลาดของธุรกิจปลูกผักปลอดสารพิษโดยไม่ใช้ดิน มีการแข่งขันในระดับปานกลาง ในจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ประกอบการรายใหญ่อยู่ประมาณ 3 รายเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันความต้องการผักมีมากขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้ผลผลิตออกมาน้อย และไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะในฤดูร้อนจะมีผลผลิตออกมาน้อยมาก อีกทั้งแนวโน้มผู้บริโภคมีกระแสรักสุขภาพ ประกอบกับต้องการคุณค่าทางอาหารและความปลอดภัยในการบริโภคมากขึ้น ส่วนใหญ่ผักที่ปลูกโดยไม่ใช้ดินจะเป็นผักกลุ่มประเภทผักสลัด ซึ่งเป็นผักเมืองหนาว ผลผลิตจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลผลิตที่จำหน่ายในลักษณะผักสด และผลผลิตที่เป็นสลัดมิกซ์ การตั้งราคาของโครงการในการศึกษาในครั้งนี้จะตั้งราคาโดยอ้างอิงราคาเฉลี่ยของตลาดผักปลอดสารพิษ ซึ่งเป็นราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านทาง ตลาดสด และพนักงานฝ่ายการตลาดสำหรับลูกค้ากลุ่มโรงแรมและร้านอาหาร อีกทั้งจัดให้มีการจำหน่ายภายในแหล่งเพาะปลูกเองด้วย ลูกค้าจะสามารถเข้ามาเยี่ยมชม และซื้อผลผลิตได้ มีการส่งเสริมการตลาด โดยการผ่านสื่อนิยตสาร การแจกเอกสารแนะนำ และการจัดทำเว็บไซต์

ผลการศึกษาด้านเทคนิคพบว่า การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการจะพิจารณาตามความพร้อมด้านต่างๆ ในปัจจัยการผลิต พิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งโครงการในอำเภอสรรคิ ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 16 กิโลเมตร ทำให้สะดวกในการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นทางผ่านที่ระหว่างทางไปเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมฟาร์มได้สะดวก ระยะทางจากถนนเชียงใหม่ – ลำปาง ถึงพื้นที่ตั้งโครงการประมาณ 4 กิโลเมตร พื้นที่ 3 ไร่ ราคา 1,800,000 บาท ทั้งนี้พื้นที่ต้องปรับและพัฒนาที่ดินรวมค่าใช้จ่าย 635,000 บาท และพื้นที่ตั้งโครงการได้สร้างอาคารสำนักงาน พร้อมทั้งเป็นร้านค้าสำหรับนักท่องเที่ยวที่แวะชมฟาร์ม โดยมีค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง 1,400,000 บาท ระบบการเพาะปลูกที่เลือกใช้คือระบบการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินแบบระบบเอนเอฟที ซึ่งเป็นเทคนิคที่ผู้ประกอบการที่ปลูกผักโดยไม่ใช้ดินใช้อย่างแพร่หลาย และเหมาะสมกับประเทศไทย ขั้นตอนการเพาะปลูกระบบปลูกแบบ NFT จะแบ่งพืชตามอายุเป็น 3 ช่วงอายุ โดยมีการจัดสัดส่วนการเพาะปลูกเพื่อที่จะทำได้ตามกำลังการผลิตที่ 200 กิโลกรัมต่อวัน จะมีโต๊ะปลูกรวม 70 โต๊ะ : โต๊ะอนุบาล 1 รวม 15 โต๊ะ : โต๊ะอนุบาล 2 รวม 30 โต๊ะ โดยมีค่าใช้จ่ายในการสร้างโต๊ะปลูก 1,555,000 บาท มีค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างโรงเพาะเมล็ด โรงผสมและจ่ายธาตุอาหาร

อุปกรณ์ในโรงผสมและจ่ายธาตุอาหาร ระบบเก็บน้ำกลับพร้อมถังพักใต้ดิน และระบบกรองน้ำ ระบบพ่นหมอก รวม 869,650 บาท ส่วนค่าอุปกรณ์ในการผลิตรวม 82,000 บาท และยานพาหนะรถกระบะสำหรับขนส่งสินค้า 600,000 บาท

ผลการศึกษาด้านการจัดการพบว่า รูปแบบการจัดตั้งในรูปแบบบริษัท มีโครงสร้างองค์กรไม่ซับซ้อน มีการจัดผังองค์การและแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยมีผู้จัดการทั่วไป 1 คน และพนักงานอีก 6 คน พนักงานจะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี พนักงานจะได้รับชุดฟอร์มพนักงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาด้านการเงินพบว่า เงินลงทุนในโครงการเท่ากับ 7,500,000 บาท โดยจัดโครงสร้างทางการเงินในการลงทุนส่วนของเจ้าของคิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นการกู้ยืมจากสถาบันการเงินคิดเป็นร้อยละ 40 ประเมินการผลการดำเนินงานโครงการระยะเวลา 10 ปี กระแสเงินสดในการประเมินโครงการลงทุน จะใช้กระแสเงินสดรับสุทธิจากโครงการซึ่งจะเท่ากับ กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน จากการประมาณการผลการดำเนินงานโครงการมีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 11 เดือน 18 วัน และมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 11,398,256 บาท ณ อัตราคิดลด ร้อยละ 12 โดยมีอัตราผลตอบแทนลดค่า (IRR) ของโครงการ ร้อยละ 37.08 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า มีความเป็นไปได้ในโครงการลงทุนปลูกผักปลอดสารพิษโดยไม่ใช้ดินในจังหวัดเชียงใหม่

กิตติพงษ์ พลพันธ์ (2552) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ รวมทั้งเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรหรือตัวแทนที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ จำนวน 114 คน ซึ่งเลือกตัวอย่างจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีหาค่า IOC และทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีอัลฟาของคอนนาคมีค่าโดยรวมเท่ากับ 0.60 และมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด T-test F-test วิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc Tests) ด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสหความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation or Pearson's Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 52.92 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีรายได้เฉลี่ย 2.41 ปี เข้ารับการอบรมเฉลี่ย 2.19 ครั้งต่อปี และมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 1.42 ไร่ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านทัศนคติอยู่ในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ด้านผลประกอบการอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ จำนวนแรงงาน ประสบการณ์เข้าร่วมโครงการ ประสบการณ์อบรม และจำนวนพื้นที่เพาะปลูกต่างกันจะได้รับการส่งเสริมด้านความรู้จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่า การศึกษาต่างกันได้รับการส่งเสริมด้านความรู้แตกต่างกัน 4 คู่ และด้านประสบการณ์การอบรมต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่า การศึกษาต่างกันได้รับการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 6 คู่ และพื้นที่เพาะปลูกแตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ระดับการส่งเสริมด้านทัศนคติจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลเพศที่ต่างกัน และพบว่าอายุที่ต่างกัน 1 คู่ พื้นที่เพาะปลูกต่างกัน 2 คู่ ได้รับการส่งเสริมด้านทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน จึงตอบสมมติฐานไม่ได้ทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐาน ข้อที่ 2 คือ ปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านทัศนคติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการยอมรับทางสังคม และด้านผลประกอบการของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อการยอมรับทางสังคม 2 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วม 2 ข้อ และด้านทัศนคติ 4 ข้อ ส่วนปัจจัยที่ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ส่งผลต่อผลประกอบการ 4 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วม 2 ข้อ และด้านทัศนคติ 5 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่ส่งผลต่อกัน จึงตอบสมมติฐานไม่ได้ทั้งหมด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้ ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ ที่พบมากที่สุด คือ ภัยธรรมชาติ และรองลงมา คือ

สถานที่จำหน่ายผักปลอดสารพิษและการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และข้อเสนอแนะผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลจัดรูปแบบพื้นที่ออกเป็นสวน หรือโซนเฉพาะ เช่น โซนที่พักอาศัย โรงงาน สถานที่ราชการ สถานที่เพาะปลูกหรืออื่นๆ เพื่อช่วยต่อการบริหารจัดการต่อไป และรัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนอย่างแท้จริง อีกทั้งเกษตรกรต้องศึกษา ทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ของโครงการการปลูกผักปลอดสารพิษจากหน่วยงานรัฐ และเอกชน

จุฬามาศ ปิ่นทูกาส (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในตำบลช่อแล อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการผลิต และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร โดยสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 105 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ทำการผลิตผักปลอดสารพิษ เกษตรกรที่ทำการผลิตผักปลอดสารพิษแล้วหันกลับไปผลิตแบบใช้สารเคมี และเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบใช้สารเคมี การวิเคราะห์ใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ถดถอยมัลติโนเมียลลอจิสติก

ผลการศึกษา พบว่า ระบบการผลิตผักมี 3 ระบบ แต่ละระบบมีการจัดการที่คล้ายๆ กัน จะต่างกันก็ตรงการจัดการวัชพืชและแมลงที่ระบบการผลิตผักปลอดสารพิษจะไม่ใช้สารเคมี ส่วนการจัดการด้านอื่นๆ ที่ทำเหมือนกันดังนี้ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ระบบน้ำจากชลประทาน การเตรียมแปลงจะใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านด้วยการไถพลิกตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรคในดินประมาณ 7 วัน ก่อนทำการหว่านเมล็ด แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่จ้างจากภายนอกมาช่วยคนในครอบครัว เมื่อทำการเตรียมแปลงและเก็บเกี่ยวผลผลิตสำหรับเกษตรกรที่ปลูกผักในปริมาณที่มาก ในด้านการจัดประเภทผักในการปลูกเกษตรกรส่วนมากจะไม่มีการจัดประเภทในการปลูก แต่จะปลูกผักตามความต้องการของตลาดมากกว่า ส่วนการใส่ปุ๋ย เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษจะใช้ปุ๋ยคอกบำรุงดินและผัก มีบ้างที่ใช้ปุ๋ยเคมี (ยูเรีย) แต่ในปริมาณที่พอเหมาะ ทั้งนี้การเก็บเกี่ยวผลผลิตจะขึ้นอยู่กับชนิดของผัก ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้มือเด็ด แล้วเก็บไว้ในตะกร้า เนื่องจากหลังจากเก็บเกี่ยวเกษตรกรจะจำหน่ายผักในท้องถิ่นหรือมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อทันที ไม่ต้องรอขายในวันถัดไป ด้านแหล่งจัดจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษจะจำหน่ายผลผลิตเองที่ตลาดผักปลอดสารพิษ MCC ของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่หรือจำหน่ายเองในท้องถิ่น ส่วนผลผลิตแบบใช้สารเคมีของเกษตรกรจะจำหน่ายเองในท้องถิ่น และขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ด้านวิธีการจัดจำหน่ายของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษจะขายปลีกและรับเงินทันที ส่วนเกษตรกรอีก 2 ระบบ จะขายส่งและรับเงินทันที เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้มีผลผลิตผักในปริมาณมาก และจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงแปลงผัก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้เกษตรกรยอมรับในการผลิตผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของอายุของเกษตรกร จำนวนครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ และความรู้ในการเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ของนักวิชาการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ตลอดจนการลดลงของต้นทุนการผลิตต่อไร่ ดังนั้น ในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษให้เพิ่มขึ้น รัฐบาลจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดผักปลอดสารพิษให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็ต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มความถี่ในการพบปะเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาและคอยช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยให้กับเกษตรกร

อภิญา ผาณิต (2552) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการดำเนินงานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนและชุมชนในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการดำเนินงานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ อบต. พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน เน้นไปที่การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของสาธารณูปโภคและการสนับสนุนกลุ่มอาชีพเป็นหลัก ส่วนการส่งเสริมการทำเกษตรปลูกผักปลอดสารพิษจะเป็นโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โดยมีการจัดฝึกอบรม สาธิตและทดลองปฏิบัติการ ซึ่งไม่ครอบคลุมกับความต้องการของชุมชน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ควรมีบทบาทหลักในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับชุมชน มีการนำเสนอข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหา เสนอแนวทางร่วมกับองค์กรและภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จัดทำแผนงานประจำปีในการส่งเสริมการทำเกษตรปลอดสารพิษ จัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่เห็นเป็นรูปธรรม ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการทำแปลงสาธิตให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน และมีติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการเกษตรและ อบต. ขาดประสบการณ์ในการพัฒนาและเสนอโครงการด้านการเกษตรปลอดสาร ขาดความรู้ ความชำนาญ ความเข้าใจในบทบาทและอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่เกษตรกร ขาดการให้

ความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ขาดความต่อเนื่องในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดเวทีประชาคมเสนอโครงการที่ยังไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมที่สร้างความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการรณรงค์ การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษให้เกษตรกรและชุมชนได้ทราบและเข้าใจในหลักการของกระบวนการผลิตแบบไม่ใช้สารเคมี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญต่อการทำเกษตรปลอดสารพิษ เพื่อการดำเนินการส่งเสริมฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคนในชุมชนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้จริง

รชนีกร อุตตมา (2553) ได้ศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาค้นคว้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากเกษตรกร จำนวน 150 คน และแบบสัมภาษณ์พ่อค้าคนกลาง จำนวน 2 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีส่วนใหญ่จำหน่ายผักปลอดสารพิษมาเป็นระยะเวลา 3-5 ปี จำหน่ายผักปลอดสารพิษ จำนวน 5-10 ชนิด มีรายได้ต่อเดือนจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษมากกว่า 15,000 บาท เลือกใช้การจำหน่ายตรงให้กับผู้บริโภค คิดเป็นร้อยละ 44 ยอดขายต่อเดือน จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ไปยังผู้บริโภค โดยตรง อยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาท

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งที่ตั้งจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 70 มีระดับของช่องทางการจำหน่ายส่วนใหญ่ไม่ผ่านคนกลางคิดเป็นร้อยละ 43.3 เกือบทั้งหมดไม่มีการสั่งซื้อล่วงหน้าและไม่มีการทำสัญญาซื้อขาย ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาขายผักปลอดสารพิษเมื่อเทียบกับผักทั่วไปมีราคาขายแพงกว่าผักทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 80 การเปลี่ยนแปลงราคาขายผักปลอดสารพิษขึ้นอยู่กับฤดูกาล ส่วนเงื่อนไขการจ่ายเงินให้เกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้การจ่ายสด คิดเป็นร้อยละ 98.7 มีหน่วยงานของราชการที่เข้ามาให้การช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 63.3 กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีการใช้บรรจุก้นท์ในการบรรจุผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่ายไม่มีการเก็บ

รักษา ค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่อเดือนน้อยกว่า 500 บาท และการขนส่งเพื่อจำหน่ายส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นหลัก

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการจำหน่ายของกลุ่มเกษตรกรเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ปริมาณผลผลิตผักปลอดสารพิษในแต่ละช่องทาง ต้นทุนที่น้อยกว่าของช่องทางการจัดจำหน่าย ถ้าไรที่ได้รับจากการขายผักปลอดสารพิษ ความเสี่ยงของช่องทาง ความสามารถในการเปลี่ยนช่องทางการจำหน่าย และการได้รับข้อมูลจากผู้บริโภค ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดวิธีวิจัยไว้ดังนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลที่มีบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ศึกษาไว้แล้ว ในเรื่องขององค์ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเอกสารประเภทรายงานวิจัย บทความวิจัย สารนิพนธ์ และเอกสารทางวิชาการต่างๆ โดยได้ค้นคว้าจากสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากภาคสนาม โดยจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา คือ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยเจาะจงศึกษา 7 หมู่บ้าน (จากทั้งหมด 13 หมู่บ้าน) ที่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

2) ประชากรที่ใช้ศึกษา

ประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยศึกษาประชากรทุกรายจำนวน 67 ราย กระจายตามหมู่บ้านต่างๆ 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 8 และ 12 (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่ใช้ศึกษาจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (ราย)
หมู่ที่ ๘	1
หมู่ที่ ๘	1
หมู่ที่ ๘	1
หมู่ที่ ๘	1
หมู่ที่ ๘	1
หมู่ที่ 8	1
หมู่ที่ 12	1
๖7	67

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง, 2554

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaires) โดยมีแนวคำถามมี 5 ส่วนดังนี้ (ภาคผนวก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

ส่วนที่ 4 ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ผลทางเศรษฐกิจผู้วิจัยเน้นประเด็น รายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ รายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ เงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการ เงินออมหลังเข้าร่วมโครงการ แหล่งเงินออม หนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการ หนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการ และแหล่งเงินกู้

ในขณะที่ผลทางสังคม ผู้วิจัยหมายถึง วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ ข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. และการดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

สำหรับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามในลักษณะความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	มีความพึงพอใจมาก
3	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	มีความพึงพอใจน้อย
1	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4) การทดสอบแบบสอบถาม (Pretest)

เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความตรงด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นไปสัมภาษณ์เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาจำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่าย โดยพิจารณาถึงความเข้าใจและความชัดเจนในการตอบคำถาม รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม โดยจะนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปสอบถามจริง

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา จำนวน 1 ราย โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Questionnaires) ประเด็นคำถาม คือ การช่วยเหลือสนับสนุนเกษตรกรในโครงการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและลงข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การ

แจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลใน 7 ประเด็นหลัก

- 1) ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 3) สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 4) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.
- 5) ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 6) ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 7) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

สำหรับการวิเคราะห์ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากค่ากลางดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีความพึงพอใจมาก
2.50 - 3.49	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.49	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

โดยจำแนกความพึงพอใจของเกษตรกรออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

โครงการวิจัยเรื่อง ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริย อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา จำแนกผลการศึกษาออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ
- 4.3 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 4.4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.
- 4.5 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 4.6 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
- 4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลการศึกษาลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักซึ่งผลการศึกษาได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศ

เกษตรกรเป็นเพศชายจำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.20 เป็นเพศหญิงจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.80 จะเห็นได้ว่าเพศชายมีสัดส่วนที่สูงกว่าเพศหญิง เนื่องจากโดยพื้นฐานเพศชายจะมีความชำนาญและมีความคล่องแคล่วในการทำการเกษตรในเรื่องของการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นเหตุให้เกษตรกรจึงมีเพศชายเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าเพศหญิง

2) อายุและศาสนา

เกษตรกรมีอายุระหว่าง 39-45 ปี จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.90 รองลงมา จำนวน 18 ราย มีอายุระหว่าง 46-52 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.90 ส่วนอายุระหว่าง 32-38 ปี มีจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.90 มีอายุระหว่าง 25-31 ปี และอายุระหว่าง 53-59 ปี มีสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.50 และจำนวน 3 ราย มีอายุมากกว่า 60 ปี โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43 ปี

ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยทำงานและมีประสบการณ์ในการปลูกผักพอสมควร สำหรับศาสนานั้น เกษตรกรทุกรายนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	45	67.20
- หญิง	22	32.80
อายุ (ปี)		
- 25 - 31	5	7.50
- 32 - 38	16	23.90
- 39 - 45	20	29.90
- 46 - 52	18	26.90
- 53 - 59	5	7.50
- ≥ 60	3	4.50
เฉลี่ย	43.00	
ศาสนา		
- พุทธ	67	100.00
สถานภาพสมรส		
- โสด	16	23.90
- แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน	39	58.20
- แต่งงานแล้วแยกกันอยู่	5	7.50
- หย่าร้าง	7	10.40

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	24	35.80
- มัธยมศึกษาปีที่ 3	36	53.70
- มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช	7	10.40
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ยตามอายุ (คน/ ครัวเรือน)		
- ≤ 7 ปี	0.12 (3.29)	
- 8 - 14 ปี	1.10 (30.14)	
- 15 - 65 ปี	2.25 (61.64)	
- > 65 ปี	0.18 (4.93)	
เฉลี่ย	3.65	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักเฉลี่ยตามอายุ (คน/ ครัวเรือน)		
- 8 - 14 ปี	1.03 (30.21)	
- 15 - 65 ปี	2.25 (65.98)	
- > 65 ปี	0.13 (3.18)	
เฉลี่ย	3.41	

3) สถานภาพสมรส

เกษตรกรแต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.20 โสด จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.90 หย่าร้าง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.40 และแต่งงานแล้วแยกกันอยู่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.50 จะเห็นได้ว่าสถานภาพสมรสของเกษตรกรส่วนใหญ่คือแต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน

4) ระดับการศึกษา

เกษตรกรมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองมาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.80 ส่วนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือระดับปวช. จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.40 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสที่เข้าถึงระบบการศึกษาที่รัฐจัดให้

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยตามอายุ

เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 3.65 คน โดยแบ่งออกเป็นสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานหรืออายุระหว่าง 15-65 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 2.25 คน สมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 8-14 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 1.10 คน ส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 65 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 0.18 คน ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 0.12 คน จะเห็นได้ว่าในครัวเรือนของเกษตรกรจะอยู่ในวัยของแรงงานในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่นๆ

6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักเฉลี่ยตามอายุ

เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักเฉลี่ย 3.41 คน แบ่งเป็นสมาชิกในครัวเรือนในวัยแรงงานหรือมีอายุระหว่าง 15-65 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 2.25 คน สมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 8-14 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 1.03 คน ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 0.13 คน จะเห็นได้ว่าแม้สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผักจะอยู่ในวัยแรงงานสูงกว่าวัยอื่นๆ แต่พบว่า มีสมาชิกที่อยู่ในวัยเด็ก คือ มีอายุระหว่าง 8-14 ปี ก็มาช่วยครอบครัวในการปลูกผักด้วยจำนวนไม่น้อยเช่นกัน

4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเจียง จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ รายได้สุทธิรวมของครัวเรือน และรายจ่ายในครัวเรือน ซึ่งผลการศึกษา มีดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) อาชีพหลัก

เกษตรกรประกอบอาชีพการทำสวนผักเป็นอาชีพหลัก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 อาชีพทำสวนยางพารามีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 ทำนา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และรับจ้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ

4.50 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษมีอาชีพหลักที่หลากหลาย และจากการสังเกตพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยในการปลูกผัก

2) การมีอาชีพรอง

เกษตรกรทั้งหมดมีอาชีพรอง โดยประกอบอาชีพการทำสวนผักเป็นอาชีพรอง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 อาชีพทำสวนยางพารามีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 ทำนา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 และรับจ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
- ทำสวนผัก	28	41.80
- ทำนา	15	22.40
- ทำสวนยางพารา	17	25.40
- ธุรกิจส่วนตัว	4	6.00
- รับจ้าง	3	4.50
การมีอาชีพรอง		
- มี	67	100.00
อาชีพรอง		
- ทำสวนผัก	39	58.20
- ทำนา	9	13.40
- ทำสวนยางพารา	14	20.90
- ธุรกิจส่วนตัว	3	4.50
- รับจ้าง	2	3.00

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ (ปี)		
- 1 - 2	22	32.80
- 3 - 4	14	20.90
- > 4	31	46.30
เฉลี่ย	3.93	
รายได้สุทธิรวมของครัวเรือน (บาท/เดือน)		
- < 15,000	4	6.00
- 15,000 - 20,000	22	32.80
- 20,001 - 25,000	25	37.30
- > 25,000	16	23.90
เฉลี่ย	23,194.03	
รายจ่ายในครัวเรือน (บาท/เดือน)		
- < 10,000	8	11.94
- 10,000 - 15,000	22	32.83
- 15,001 - 20,000	35	52.24
- > 20,000	2	2.99
เฉลี่ย	17,044.78	

3) ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ

ระยะเวลาที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเฉลี่ย 3.93 ปี โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมากกว่า 4 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระหว่าง 1-2 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ส่วนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรสัดส่วนมากที่สุดได้เข้าร่วมใน

โครงการปลูกผักปลอดสารพิษตั้งแต่เริ่มมีโครงการซึ่งมีระยะเวลารวม 6 ปี และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะประกอบอาชีพปลูกผักอยู่แล้ว โดยปลูกเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน

4) รายได้สุทธิรวมของครัวเรือน

เกษตรกรมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยเดือนละ 23,194.03 บาท โดยมีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 มีรายได้รวมอยู่ระหว่าง 15,000-20,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 มีรายได้รวมมากกว่า 25,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 และเกษตรกรที่มีรายได้รวมน้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างสูง เนื่องจากเกษตรกรจะมีทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองจึงทำให้ครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น

5) รายจ่ายในครัวเรือน

เกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเดือนละ 17,044.78 บาท โดยมีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 15,000-20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 52.24 มีรายจ่ายอยู่ที่ 10,000-15,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.83 เกษตรกรมีรายจ่ายน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.94 และเกษตรกรที่มีรายจ่ายมากกว่า 20,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายจ่ายค่อนข้างสูงเช่นกันเมื่อเทียบกับรายได้ที่ได้รับ แต่ก็ยังมีรายจ่ายโดยเฉลี่ยที่ต่ำกว่ารายได้ที่ได้รับ 6,149.25 บาทต่อเดือน

4.3 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรที่น่าสนใจประกอบด้วยการเลือกที่ดินและการใช้ที่ดินของเกษตรกร ประสิทธิภาพในการปลูกผักและการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ลักษณะการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร และปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร รายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

4.3.1 โครงสร้างการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินของเกษตรกรและลักษณะการถือครองที่ดิน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินของเกษตรกร ประกอบด้วยพื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและการใช้ที่ดิน และพื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผัก ซึ่งผลศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 โครงสร้างการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
พื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ (ไร่)		
- < 1	9	13.43
- 1 - 2	24	35.82
- > 2	34	50.75
เฉลี่ย	2.78	
พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและการใช้ที่ดิน (ไร่)		
- พื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผัก	2.70	36.94
- พื้นที่ถือครองเฉลี่ยเพื่อกิจกรรมอื่นๆ	4.61	63.06
เฉลี่ย	7.31	
พื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผัก (ไร่)		
- < 1	10	14.90
- 1 - 2	26	38.80
- > 2	31	46.30
เฉลี่ย	2.70	
ลักษณะการถือครองที่ดิน		
- เป็นที่ดินของตนเองทั้งหมด	67	100.00

1) พื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการทั้งหมดเฉลี่ย 2.78 ไร่ โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่มากกว่า 2 ไร่ ร้อยละ 50.75 ส่วนเกษตรกรที่มีพื้นที่ระหว่าง 1-2 ไร่ ร้อยละ 35.82 และเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อยกว่า 1 ไร่ ร้อยละ 13.43

2) พื้นที่ถือครองทางการเกษตรและการใช้ที่ดิน

เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 7.31 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผัก จำนวน 2.70 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.94 พื้นที่ถือครองเพื่อกิจกรรมอื่นๆ จำนวน 4.61 ไร่ คิดเป็น

ร้อยละ 63.94 จะเห็นได้ว่าพื้นที่ถือครองการปลูกผักลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเล็กน้อย เนื่องจากเกษตรกรบางรายได้นำพื้นที่ในการปลูกผักมาทำสวนยางพารา ซึ่งเกิดจากในปัจจุบัน (2554) ราคายางพารามีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ

3) พื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผัก

เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองการปลูกผักทั้งหมดเฉลี่ย 2.70 ไร่ นั้นจำแนกเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 2 ไร่ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 ส่วนเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 1-2 ไร่ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 และมีพื้นที่ถือครองน้อยกว่า 1 ไร่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 พื้นที่ถือครองการปลูกผักส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณอยู่อาศัยจึงทำให้มีจำนวนไม่มากนัก

4) ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทุกรายปลูกผักบนที่ดินของตนทั้งหมด

4.3.2 ประสิทธิภาพในการปลูกผักและการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปลูกผักและการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการปลูกผัก ประสิทธิภาพในการปลูกผักปลอดสารพิษ และเหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. ซึ่งผลศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) ประสิทธิภาพในการปลูกผัก

เกษตรกรมีประสิทธิผลในการปลูกผักทั้งหมดเฉลี่ย 12.70 ปี โดยเกษตรกรที่มีประสิทธิผลในการปลูกผัก 11-15 ปี ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 41.79 ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 28.36 ระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 17.90 เกษตรกรที่มีประสิทธิผลในการปลูกผักมากกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46 และเกษตรกรที่มีประสิทธิผลในการปลูกผักน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.48 จะเห็นได้ว่าประสิทธิผลปลูกผักของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีมากพอสมควร จึงทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของ อบต.

2) ประสิทธิภาพในการปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกรที่มีประสิทธิผลในการปลูกผักปลอดสารพิษทั้งหมดเฉลี่ย 8.63 ปี โดยมีประสิทธิผลในการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 68.70 ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 และมีประสิทธิผลในการปลูกผักปลอดสารพิษมากกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน

คิดเป็นร้อยละ 6 จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรยังน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับ การปลูกผักทั่วไป แต่ก็มีเกษตรกรจำนวนหนึ่งปลูกผักปลอดสารพิษมาก่อนเข้าร่วมโครงการกับ อบต.

ตารางที่ 4.4 ประสบการณ์ในการปลูกผักและการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการปลูกผัก (ปี)		
- < 5	3	4.48
- 5 - 10	19	28.36
- 11 - 15	28	41.79
- 16 - 20	12	17.91
- > 20	5	7.46
เฉลี่ย	12.70	
ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษ (ปี)		
- < 5	8	11.90
- 5-10	46	68.70
- 11-15	9	13.40
- >15	4	6.00
เฉลี่ย	8.63	
เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.*		
- ได้รับการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต	67	100.00
- ได้รับการช่วยเหลือด้านแหล่งตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษ	67	100.00
- คิดว่ามีทำให้รายได้ที่เพิ่มขึ้น	67	100.00
- เพื่อนบ้านชักชวน	62	92.50

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

สำหรับเหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ พบว่าเกษตรกรทั้งหมด ให้เหตุผลว่าได้รับการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต ได้รับการช่วยเหลือด้านแหล่งตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษ และคิดว่าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และเกษตรกร จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ให้เหตุผลว่าเพื่อนบ้านชักชวน จะเห็นได้ว่า โครงการปลูกผักปลอดสารพิษดังกล่าวเป็นการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพให้เกษตรกรโดย อบต.บางเหริ่ง เข้ามาสนับสนุนในด้านปัจจัยการผลิตและตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษประกอบกับการได้ยื่นเพื่อนบ้านพูดคุยและชักชวนกันเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรจึงตัดสินใจง่ายขึ้นในการเข้าร่วมโครงการ

4.3.3 ลักษณะการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ประกอบด้วย ชนิดของผักที่ปลูกใน 1 ปี ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผัก และวิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช ซึ่งผลศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.5)

1) ชนิดของผักที่ปลูกใน 1 ปี

ชนิดของผักปลอดสารพิษที่ปลูกใน 1 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกคั้นหอม ผักชี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 ส่วนผักคะน้า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 มะเขือ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 52.20 บล็อกโคลี่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 ผักกวางตุ้ง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 กะหล่ำดอก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 ผักบุ้ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 พริก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 และบวบ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษจะไม่ผูกติดกับการปลูกผักชนิดหนึ่งชนิดใดใน 1 ปี แต่จะปลูกกันหลากหลายชนิดหมุนเวียนกันไป

2) ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผัก

ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากทาง อบต. ให้การสนับสนุนและสอนการวิธีการทำปุ๋ยและการใช้เป็นอย่างดี

3) วิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช

วิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช คือ สมุนไพรและสารเคมีผสมกัน พบว่าเกษตรกรทั้งหมด จะใช้ทั้งสมุนไพรและสารเคมีอยู่ในการกำจัดวัชพืช ซึ่งวิธีการนั้นการใช้สารเคมีจะฉีดก่อนปลูกผักในปริมาณที่พอเหมาะ รอให้เชื้อจางสักระยะ หลังจากนั้นปลูกผักก็ใช้สมุนไพรในการกำจัดวัชพืช ซึ่งวิธีดังกล่าวเกษตรกรได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี เพราะหลังที่ปลูกแล้วทางเกษตรอำเภอจะมีการ

ผู้ตรวจสอบสารเคมีตกค้างในผักที่ปลูก หากมีสารเคมีตกค้างจะให้เกษตรกรออกจากการเป็นสมาชิกทันที

ตารางที่ 4.5 ลักษณะการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
ชนิดของผักที่ปลูกใน 1 ปี *		
- บล๊อคโกลี่	30	44.80
- กะหล่ำดอก	26	38.80
- ผักคะน้า	37	55.20
- บวบ	16	23.90
- ผักกวางตุ้ง	28	41.80
- ผักบุ้ง	25	37.30
- ต้นหอม ผักชี	41	61.20
- มะเขือ	35	52.20
- พริก	22	32.80
ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผัก		
- ปุ๋ยอินทรีย์	67	100.00
วิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช		
- สมนไพรและสารเคมีผสมกัน	67	100.00

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3.4 ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

การศึกษาปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ประกอบด้วย การประสบปัญหาโรคผัก โรคผักที่ประสบปัญหา วิธีการกำจัดโรคผัก และปัญหาอื่นๆ ในการปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งผลศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1) การประสบปัญหาโรคผัก

จากการสำรวจเกษตรกรที่ประสบปัญหาโรคผัก พบว่าเกษตรกรทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรจำเป็นต้องใช้วิธีการควบคุมโรคพืชกันทุกราย

2) โรคผักที่ประสบปัญหา

โรคผักที่ประสบปัญหาส่วนใหญ่จะประสบปัญหาโรคใบกรอบ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 88.10 รองลงมา โรคเน่า จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 โรคราน้ำค้าง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 52.20 โรคใบจุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 และอื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะประสบปัญหาโรคใบกรอบซึ่งเกิดจากเชื้อรา จะพบในผักกาดหอม ผักกาดขาว คะน้า ผักกาดหัว ผักกวางตุ้ง แดงกวา แดงโม บวบ มะระ ฟักทอง ฟักเขียว ซึ่งเป็นผักที่เกษตรกรนิยมปลูกกันเป็นส่วนใหญ่

3) วิธีการกำจัดโรคผัก

เกษตรกรจะกำจัดโรคพืชด้วยสมุนไพร จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากทาง อบต. ได้สนับสนุนให้มีการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงวิธีการทำสารกำจัดโรคพืชด้วยสมุนไพร เช่น น้ำหมักสมุนไพรจากใบสะเดา น้ำหมักสมุนไพรจากตะไคร้หอม เป็นต้น

4) ปัญหาอื่นๆ ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรประสบ เกษตรกรทั้งหมดเห็นว่า ขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดา และมีตลาดรองรับผักปลอดสารพิษน้อย ผักปลอดสารพิษมีต้นทุนการผลิตสูง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และการจำหน่ายผักปลอดสารพิษในตลาดยังมีการปะปนของผักธรรมดาทั่วไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกษตรกรเจอมากที่สุด คือขั้นตอนในการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดา เนื่องจากผักปลอดสารพิษไม่ได้ใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีในการบำรุงรักษาจึงต้องมีการดูแลมากเป็นพิเศษ และการมีตลาดรองรับผักปลอดสารพิษน้อย เนื่องจากผักธรรมดาจะมีต้นทุนที่ต่ำกว่าและมีผลผลิตที่สวยและมากกว่าผักปลอดสารพิษ แต่อย่างไรก็ตามทาง อบต. ได้จัดตลาดรองรับสินค้าของเกษตรกรโดยจัดห้างสรรพสินค้า ฟอค้าคนกลาง เพื่อรับสินค้าไปจำหน่าย และเกษตรกรบางส่วนก็จำหน่ายเองในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.6 ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
การประสบปัญหาโรคผัก		
- มี	67	100.00
โรคผักที่ประสบปัญหา *		
- โรคใบกรอบ	62	88.10
- โรคเน่า	67	56.70
- โรคราน้ำค้าง	67	52.20
- โรคใบจุด	41	20.90
- อื่นๆ		6.00
วิธีการกำจัดโรคผัก		
- สมุนไพร	67	100.00
ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ *		
- ผักปลอดสารพิษมีต้นทุนในการผลิตสูง	62	92.50
- ขั้นตอนในการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดา	67	100
- มีตลาดรองรับผักปลอดสารพิษน้อย	67	100
- การจำหน่ายผักปลอดสารพิษในตลาดยังมีการปะปนของผักธรรมดาทั่วไป	41	61.20

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของ อบต. ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษที่ อบต. จัดให้ การมีหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ หน่วยงานที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ การเข้าร่วมการให้ความรู้กับหน่วยงานที่ให้ความรู้ ซึ่งผลศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการการปลูกผักปลอดสารพิษของ อบต.

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษที่ อบต. จัดให้ *		
- อบรมการให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ	67	100.00
- อบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ	67	100.00
- อบรมการปลูกผักปลอดสารพิษ	67	100.00
- กิจกรรมการตรวจสอบผักปลอดสารพิษ	67	100.00
- การประชุมประจำปี	67	100.00
- การประชุมกลุ่มย่อย	49	73.10
การมีหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ		
- มี	67	100.00
หน่วยงานที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ*		
- เกษตรอำเภอ	67	100.00
- เกษตรจังหวัด	67	100.00
- ศูนย์บริหารศัตรูพืช	67	100.00
การเข้าร่วมการให้ความรู้กับหน่วยงานที่ให้ความรู้		
- เข้าร่วม	67	100.00

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษที่ อบต. จัดให้

เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมการให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อบรมการปลูกผักปลอดสารพิษ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรมการตรวจสอบผักปลอดสารพิษ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 การประชุมประจำปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 คน และการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 73.10 จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ทาง อบต. จัดกิจกรรมให้ทางเกษตรกรให้ความร่วมมือทั้งหมด ยกเว้นการประชุมกลุ่มย่อย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่สมาชิกเรียกประชุมกันเอง เกษตรกรบางส่วนไม่ได้เข้าร่วม

2) การมีหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกรทุกรายให้ความเห็นว่า มีหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

3) หน่วยงานที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกรทุกรายตอบว่าหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้ คือ เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และศูนย์บริหารศัตรูพืช

4) การเข้าร่วมการให้ความรู้กับหน่วยงานที่ให้ความรู้

เกษตรกรทุกรายให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการให้ความรู้กับหน่วยงานที่ให้ความรู้

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปลูกผักปลอดสารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่งสรุปได้ว่า กิจกรรมของโครงการที่จัดขึ้นประกอบด้วย การอบรมการให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ การอบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ การอบรมการปลูกผักปลอดสารพิษ การตรวจสอบผักปลอดสารพิษ และการประชุมประจำปี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีหน่วยงานที่เข้าร่วมส่งเสริมกิจกรรมอยู่ 3 หน่วยงาน คือ เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และศูนย์บริหารศัตรูพืช ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวจะมีอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และในการจัดกิจกรรมทุกครั้งจะให้เกษตรกรระบุปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรต้องการ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการเพาะปลูกผักของตนเอง

เจ้าหน้าที่ท่านดังกล่าวให้ข้อสังเกตว่า เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโครงการเป็นอย่างดี ทำให้เป้าหมายของโครงการที่วางไว้ผ่านไป ด้วยดี และสรุปถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาโครงการ คือ ชนิดของผักที่เกษตรกรปลูกนั้นในแต่ละฤดูกาลนั้นจะไม่ต่างกันมาก ทำให้มีจำนวนผลผลิตออกมาจำนวนมาก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้รับซื้อที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่งประสานมา ซึ่งในอนาคตเขามองว่าทางอบต. ต้องจัดหาตลาดให้เพียงพอต่อผลผลิตของเกษตรกร

4.5 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

การศึกษาเกี่ยวกับผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ประกอบด้วย รายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ รายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ เงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการ เงินออมหลังเข้าร่วมโครงการ แหล่ง

เงินออม หนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการ หนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการ และแหล่งเงินทุน ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

1) รายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 16,910.45 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 เกษตรกรที่มีรายได้ 20,001-25,000 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 และมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีรายได้ไม่สูงมากนัก เพราะส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพปลูกผักและอาชีพทางการเกษตรอื่นๆ เป็นหลัก

2) รายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ

รายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 21,462.69 บาทต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 4,552.24 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 52.24 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.31 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.45 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ รายได้ของเกษตรกรหลังเข้าร่วมจะมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษดีขึ้น โดยทาง อบต. จะจัดแหล่งที่รองรับการจำหน่ายผักปลอดสารพิษให้อย่างแน่นอนซึ่งไม่มีปัญหาของแหล่งจำหน่าย

3) ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ

ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 8,597.01 บาทต่อเดือน โดยมีรายจ่ายระหว่าง 8,001-10,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 รองลงมามีรายจ่ายอยู่ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 มีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 6,001-8,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 และมีรายจ่ายมากกว่า 10,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีรายจ่ายสิ้นเปลืองต่อเดือนมากพอสมควร เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ พันธุ์พืชและปุ๋ย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงทำให้มีรายจ่ายมาก

ตารางที่ 4.8 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
รายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- $\leq 10,000$	4	6.00
- 10,001 - 15,000	26	38.80
- 15,001 - 20,000	27	40.30
- $> 20,000$	10	14.90
เฉลี่ย	16,910.45	
รายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- 10,001 - 15,000	7	10.45
- 15,001 - 20,000	25	37.31
- $> 20,000$	35	52.24
เฉลี่ย	21,462.69	
ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- $\leq 6,000$	15	22.40
- 6,001 - 8,000	12	17.90
- 8,001 - 10,000	37	55.20
- $> 10,000$	3	4.50
เฉลี่ย	8,597.01	
ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- $\leq 6,000$	13	67.20
- 6,001 - 8,000	32	32.80
เฉลี่ย	5,880.60	

ตารางที่ 4.8 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
เงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- < 2,000	37	55.20
- 2,000 - 3,000	25	37.30
- 3,001 - 4,000	5	7.50
เฉลี่ย	2,132.84	
เงินออมหลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/เดือน)		
- < 2,000	22	32.80
- 2,000 - 3,000	27	40.30
- 3,001 - 4,000	10	14.90
- 4,001 - 5,000	5	7.50
- > 5,000	3	4.50
เฉลี่ย	2,902.99	
แหล่งเงินออม*		
- ช.ก.ศ.	24	35.80
- ธนาคารพาณิชย์	10	14.90
- สหกรณ์การเกษตร	18	26.90
- กลุ่มออมทรัพย์	41	61.20
- ตนเอง	4	6.00
หนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท)		
- < 15,000	3	4.50
- 15,000 - 20,000	12	17.90
- 20,001 - 25,000	13	19.40
- 25,001 - 30,000	18	26.90
- > 30,000	21	31.30
เฉลี่ย	28,014.93	

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.8 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
หนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการ (บาท)		
- < 15,000	33	49.30
- 15,000 - 20,000	13	19.40
- 20,001 - 25,000	8	11.90
- 25,001 - 30,000	11	16.40
- > 30,000	2	3.00
เฉลี่ย	17,522.39	
แหล่งเงินทุน *		
- ธ.ก.ส.	23	34.30
- ธนาคารพาณิชย์	5	7.50
- สหกรณ์การเกษตร	33	49.30
- กลุ่มออมทรัพย์	12	17.90
- กองทุนหมู่บ้าน	9	13.40
- ญาติพี่น้อง	4	6.00

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4) ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการ

ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 5,880.60 บาทต่อเดือน หรือลดลงเท่ากับ 2,716.41 บาทต่อเดือน โดยมีรายจ่ายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 67.20 รองลงมามีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 6,001-8,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยลดลงหลังจากที่อบต. เข้ามาสนับสนุนและให้ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์และปุ๋ย ทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง

5) เงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการ

เงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ยอยู่ที่ 2,132.84 บาทต่อเดือน โดยมีเงินอมน้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 รองลงมา มีเงินออมระหว่าง 2,000-3,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และมีเงินออมอยู่ระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 จะเห็นได้ว่าเงินออมของเกษตรกรมีน้อย เนื่องจากมีภาระหนี้สินหรือรายจ่ายอื่นๆ ที่มีเมื่อเทียบกับรายรับแล้วจึงมีเงินอมน้อย

6) เงินออมหลังเข้าร่วมโครงการ

เงินออมหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ยอยู่ที่ 2,902.99 บาทต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 770.15 บาทต่อเดือน โดยมีเงินออมระหว่าง 2,000-3,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา มีเงินอมน้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 มีเงินออมระหว่าง 3,001-4,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 มีเงินออมระหว่าง 4,001-5,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 มีเงินมากกว่า 5,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นแม้จะไม่มากนัก

7) แหล่งเงินออม

แหล่งเงินออมของเกษตรกรเป็นกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 รองลงมาคือ ธ.ก.ส. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ออมกับสหกรณ์การเกษตร จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 ออมกับธนาคารพาณิชย์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 ออมโดยการเก็บไว้ที่ตนเอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกที่จะออมกับสหกรณ์หมู่บ้าน เนื่องจากสะดวกต่อการติดต่อประสานงานเพราะกลุ่มออมทรัพย์ตั้งอยู่ในพื้นที่

8) หนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการ

หนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 28,014.93 บาท โดยมีหนี้มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา มีหนี้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 มีหนี้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 มีหนี้ระหว่าง 15,000-20,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 และมีหนี้สินน้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีหนี้สินไม่สูงมากนัก

9) หนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการ

หนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 17,522.39 บาท หรือลดลงเท่ากับ 10,492.54 บาทต่อเดือน โดยมีหนี้สินน้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 33 คน คิด

เป็นร้อยละ 49.30 รองลงมามีหนี้สินระหว่าง 15,000-20,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 มีหนี้สินระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 มีหนี้สินระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 มีหนี้สินมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 จะเห็นได้ว่าหนี้สินของเกษตรกรลดลง ซึ่งเมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงทำให้มีกำลังที่จะจ่ายคืนหนี้สินมากขึ้นตามไปด้วย

10) แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินกู้ของเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตร จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 รองลงมาคือ ธ.ก.ส. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 กู้กับกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 กู้กับกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 กู้กับธนาคารพาณิชย์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 และกู้กับญาติพี่น้อง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6 จะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะกู้กับสหกรณ์การเกษตร

4.6 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

การศึกษาเกี่ยวกับผลทางสังคมของการเข้าร่วมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ประกอบด้วย วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ การดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. และข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.9)

1) วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ

วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่เปลี่ยนไปหลังเข้าร่วมโครงการ คือ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวดีขึ้น จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาความเอื้ออาทรกันในชุมชน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 มีเวลาในการพักผ่อนมากขึ้น จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 91 และมีการพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชนมากขึ้น จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.60

2) การดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

การดำรงชีวิตของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. เกษตรกรเห็นด้วยทั้งหมด ได้แก่ มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น มีการแก้ปัญหาร่วมกันในชุมชน มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร และมีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

3) ข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยทุกราย ได้แก่ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินออมเพิ่มขึ้น ลดภาระหนี้สิน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และมีอาชีพที่มั่นคง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.9 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=67)	ร้อยละ
วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการ *		
- มีความเอื้ออาทรกันในชุมชนมากขึ้น	67	92.50
- ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวดีขึ้น	67	100.00
- มีเวลาในการพักผ่อนมากขึ้น	67	91.00
- มีการพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชนมากขึ้น	67	89.60
การดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. *		
- มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น	67	100.00
- มีการแก้ปัญหาาร่วมกันในชุมชน	67	100.00
- มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร	67	100.00
- มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ	67	100.00
ข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. *		
- มีรายได้เพิ่มขึ้น	67	100.00
- มีเงินออมเพิ่มขึ้น	67	100.00
- ลดภาวะหนี้สิน	67	100.00
- มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง	67	100.00
- มีอาชีพที่มั่นคง	67	100.00

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วย ความพึงพอใจด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง ด้านอาชีพ และด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.10)

1) ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านการบริหารงานของ อบต. ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1) การสนับสนุนปัจจัยในการผลิต

ในส่วนของการให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของ อบต. เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.48 กล่าวคือ การเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือในส่วนของการปัจจัยการผลิต ซึ่งทำให้เกษตรกรลดรายจ่ายในการผลิตลง

1.2) การให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

การให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.34 กล่าวคือ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรอยู่แล้ว และเมื่อมีการให้ความรู้เพิ่มขึ้นเกษตรกรจึงได้รู้และเข้าใจวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษมากขึ้น จึงทำให้ได้ผลผลิตออกมามีคุณภาพมากขึ้น จำหน่ายแล้วได้ราคาเพิ่มขึ้น

1.3) การให้คำปรึกษาเมื่อเผชิญกับปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ

การให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเมื่อมีปัญหาเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.36 กล่าวคือ ปัญหาที่เกี่ยวกับการปลูกผักทาง อบต. จะให้การช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษา เช่น วิธีและขั้นตอนการเพาะปลูก รวมถึงช่องทางการจำหน่าย

1.4) การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด

การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดของ อบต. เกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.19 กล่าวคือ ทาง อบต. จะให้ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อให้เกษตรกรได้นำมาเป็นแนวทางในการปลูกผัก เช่น สำรวจว่าความต้องการของตลาดส่วนใหญ่มีผักอะไรบ้างในแต่ละช่วงเวลา ทำให้เกษตรกรมีข้อมูลประกอบการวางแผนการปลูกผักได้อย่างเหมาะสม

1.5) การจัดหาช่องทางการจำหน่าย

การจัดหาช่องทางการจำหน่ายให้นั้นเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.25 กล่าวคือ การให้ความช่วยในการจัดหาแหล่งจำหน่ายที่มีความต้องการผักปลอด

สารพิษอยู่เสมอสม่ำเสมอเพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งรองรับผักปลอดสารพิษตลอดช่วงการเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในอาชีพมากขึ้น

ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

รายการ	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง		
- การสนับสนุนปัจจัยในการผลิต	4.48	พึงพอใจมาก
- การให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ	4.34	พึงพอใจมาก
- การให้คำปรึกษาเมื่อเผชิญกับปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ	4.36	พึงพอใจมาก
- การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด	4.19	พึงพอใจมาก
- การจัดหาช่องทางการจำหน่าย	4.25	พึงพอใจมาก
เฉลี่ย	4.32	พึงพอใจมาก
ด้านอาชีพ		
- รายได้	4.34	พึงพอใจมาก
- การบริโภคในครัวเรือน	4.52	พึงพอใจมากที่สุด
- ความมั่นคงในอาชีพ	4.39	พึงพอใจมาก
เฉลี่ย	4.42	พึงพอใจมาก
ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน		
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.55	พึงพอใจมากที่สุด
- สุขภาพของตัวเกษตรกร	4.51	พึงพอใจมากที่สุด
- การมีเวลาในการพักผ่อน	4.39	พึงพอใจมาก
- การใช้ชีวิตแบบพอเพียง	4.28	พึงพอใจมาก
- การเอื้ออาทรกันในชุมชน	4.46	พึงพอใจมาก
- การพบปะปรึกษากันหรือกันภายในชุมชน	4.45	พึงพอใจมาก
เฉลี่ย	4.44	พึงพอใจมาก

2) ด้านอาชีพ

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านอาชีพของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1) รายได้

รายได้ของเกษตรกรที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.34 กล่าวคือ ทั้งนี้เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2) การบริโภคในครัวเรือน

การนำผักที่ปลูกมาบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.52 กล่าวคือ เนื่องจากผักที่ปลูกเป็นผักปลอดสารพิษเกษตรกรจะมีความพึงพอใจที่จะนำมาบริโภคในครัวเรือนมาก

2.3) ความมั่นคงในอาชีพ

ความมั่นคงในอาชีพหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.39 กล่าวคือ อบต. ได้เพิ่มความมั่นใจให้กับเกษตรกรเรื่องตลาดที่จำหน่ายผักปลอดสารพิษ ทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลผลิตที่ได้นั้นมีตลาดรองรับแน่นอน

3) ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชนของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) สิ่งแวดล้อมในชุมชน

สิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.55 กล่าวคือ เมื่อมีการปลูกผักปลอดสารพิษสิ่งแรกที่เกษตรกรไม่ได้ใช้กับผักคือสารเคมีกำจัดโรคพืช จะใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชนั้น และใช้ในปริมาณที่น้อย จึงทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

3.2) สุขภาพของตัวเกษตรกร

สุขภาพของเกษตรกรหลังปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.51 สืบเนื่องจากให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นเกษตรกรจึงรู้สึกมีสุขภาพที่แข็งแรง

3.3) การมีเวลาในการพักผ่อน

การมีเวลาในการพักผ่อนของเกษตรกรเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.39 กล่าวคือ การปลูกผักเป็นอาชีพของครัวเรือนเมื่อเสร็จงานจากการดูแลผักแล้วก็ยังมีเวลาในการพักผ่อน

3.4) การใช้ชีวิตแบบพอเพียง

การใช้ชีวิตแบบพอเพียงเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.28 กล่าวคือ การปลูกผักนั้นตัวเกษตรกรเองก็นำผักที่ปลูกมาบริโภคในครัวเรือนทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และปุ๋ยที่ใช้ก็เป็นปุ๋ยที่ทาง อบต. ผลิตให้

3.5) การเอื้ออาทรกันในชุมชน

การเอื้ออาทรกันในชุมชนที่เกษตรกรมีให้กันความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.46 กล่าวคือ เมื่อเกิดปัญหาจากการปลูกผักหรือมีกิจกรรมใดๆ ในชุมชน เกษตรกรจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.6) การพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชน

การพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชนเกษตรกรมีความพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.45 ทั้งนี้เนื่องจาก โครงการมีกิจกรรมการให้ความรู้ทั้งด้านการผลิต การตลาด และการประชุมประจำปีย่อยอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรก็มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี เป็นเหตุให้เกษตรกรได้มีการปรึกษาหารือกันภายในชุมชนมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ออกเป็น 3 ส่วน คือ

5.1) สรุปผลการวิจัย

5.2) ข้อเสนอแนะ

5.3) ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ (2) สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (3) ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (4) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 67 ราย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ 7 ประเด็นดังต่อไปนี้

5.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกร เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43 ปี เกษตรกรนับถือศาสนาพุทธทุกราย ร้อยละ 58.20 มีสถานภาพสมรสแต่งงานและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 53.70 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 3.65 คน สมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยปลูกผัก เฉลี่ย 3.41 คน

5.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกร ร้อยละ 41.80 ประกอบการทำสวนผักเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 58.20 มีอาชีพการทำสวนผักเป็นอาชีพรอง มีระยะเวลาที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเฉลี่ย 3.93 ปี เกษตรกรมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 23,194.78 บาทต่อเดือน เกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 17,044.78 บาทต่อเดือน

5.1.3 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

เกษตรกร มีพื้นที่ปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2.78 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทางกรเกษตร และการใช้ที่ดินเฉลี่ย 7.31 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อการปลูกผักเฉลี่ย 2.70 ไร่ เกษตรกรทุกรายปลูกผักบนพื้นที่ดินของตนเองทั้งหมด เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักเฉลี่ย 12.70 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษเฉลี่ย 8.63 ปี ร้อยละ 100 สำหรับเหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ คือ ได้รับการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต ร้อยละ 61.20 ชนิดของผักที่ปลูกมากที่สุดใน 1 ปี คือ ต้นหอม ผักชี เกษตรกรทุกรายเลือกใช้ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ คือ ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่าเกษตรกรทุกรายมีวิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช คือ สมุนไพรและสารเคมีผสมกัน เกษตรกรได้ประสบปัญหาโรคผักทุกราย ประสบปัญหาโรคใบกรอบ ร้อยละ 88.10 เกษตรกรทุกรายใช้วิธีกำจัดโรคพืชด้วยสมุนไพร และปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรทุกรายได้ประสบ คือ ขั้นตอนการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดา

5.1.4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

เกษตรกรทุกรายเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ อบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ อบรมการปลูกผักปลอดสารพิษ กิจกรรมการตรวจสอบผักปลอดสารพิษ การประชุมประจำปี เกษตรกรทุกรายตอบว่ามีหน่วยงานอื่นที่มาให้ความรู้ และเกษตรกรทุกรายเข้าร่วมการให้ความรู้กับหน่วยงานที่ให้ความรู้

5.1.5 ผลทางเศรษฐกิจจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

เกษตรกรมีรายได้รวมจากการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 16,910.45 บาทต่อเดือน มีรายได้รวมจากการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 21,462.69 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 8,597.01 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการปลูกผักหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 5,880.60 บาทต่อเดือน มีเงินออมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2,132.84 บาทต่อเดือน มีเงินออมหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 2,902.99 บาทต่อเดือน ร้อยละ 61.20 แหล่งเงินออมของเกษตรกรเป็นกลุ่มออมทรัพย์ เกษตรกรมีหนี้สินรวมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 28,014.93 บาท มีหนี้สินรวมหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 17,522.39 บาท ร้อยละ 49.30 มีแหล่งเงินกู้เป็นสหกรณ์การเกษตร

5.1.6 ผลทางสังคมและข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

เกษตรกรทุกรายมีวิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อเข้าร่วมโครงการ คือ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวดีขึ้น เกษตรกรทุกรายเห็นด้วยกับการดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. ได้แก่ มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น มีการแก้ปัญหาร่วมกันในชุมชน มีความ

ภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร และมีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ และเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยกับข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. ทั้งหมด ได้แก่ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินออมเพิ่มขึ้น ลดภาระหนี้สิน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และมีอาชีพที่มั่นคง

5.1.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

1) ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านการบริหารงานของ อบต. ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.32 ประกอบด้วย การเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือในส่วนของการปัจจัยการผลิต การให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ การให้คำปรึกษาเมื่อเผชิญกับปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ การให้ข้อมูลข่าวสาร และการจัดหาช่องทางการจำหน่าย

2) ด้านอาชีพ

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านอาชีพของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ประกอบด้วย รายได้ของเกษตรกร การบริโภคในครัวเรือน และความมั่นคงในอาชีพ

3) ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน

ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชนของเกษตรกรเองในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมในชุมชน สุขภาพของตัวเกษตรกร การมีเวลาในการพักผ่อน การใช้ชีวิตแบบพอเพียง การเอื้ออาทรกันในชุมชน การพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาต่อการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ต.บางเหริ่ง อ.ควนเนียง จ.สงขลา และต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1) เนื่องจากเกษตรกรทุกรายประสบปัญหาเรื่องโรคผัก และโรคผักที่ประสบก็มีหลากหลายชนิด ดังนั้น เกษตรกรควรวางแผนการเพาะปลูกผักแต่ละชนิดด้วยความระมัดระวัง และมีความรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบจากการคุกคามของโรคผักลงบ้าง เนื่องจากเกษตรกร

ใช้สมุนไพรในการกำจัดโรคผัก หากโรคคุกคามในระดับที่รุนแรง การกำจัดโรคผักด้วยวิธีดังกล่าว อาจไม่ได้ผล

2) เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษของโครงการให้มากขึ้น เกษตรกรควร รวมกลุ่มกัน ดำเนินการรวบรวมผักของสมาชิกด้วยกันในปริมาณที่มากและเปิดช่องทางการ จำหน่ายผักปลอดสารพิษในชุมชนเมืองหาคีใหญ่ด้วยตัวของเกษตรกรเอง ทั้งนี้เพื่อลดทอนพ่อค้า คนกลางจะทำให้เกษตรกรได้รับราคาผักปลอดสารพิษที่สูงขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรใกล้เคียงที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

การปลูกผักปลอดสารพิษภายใต้โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยนั้น เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้และเงินออม เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการผลิตลดลง ดังนั้น เกษตรกรที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการควร พิจารณาเข้าร่วมโครงการดังกล่าวให้มากขึ้น เพราะผักปลอดสารพิษนั้น หากปลอดสารพิษจริงจะ เป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริย

1) เกษตรกรทุกรายต่างให้ความเห็นว่ามีตลาดรองรับผักปลอดสารพิษน้อย ดังนั้น องค์การ บริหารส่วนตำบลบางเหริย ควรหาช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษให้มากกว่าเดิม อันเป็น การเพิ่มความต้องการผักปลอดสารพิษให้กับเกษตรกรในพื้นที่

2) องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริย ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และศูนย์บริหารศัตรูพืช มาจัดฝึกอบรมวิธีการกำจัดศัตรูผัก โดยใช้สมุนไพรอย่าง ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการควบคุมศัตรูผักด้วยสมุนไพรมากขึ้น

3) จากการร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร พบว่า โครงการส่งผลให้ผล ทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นในทุกมิติ ประกอบกับเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการปลูกผักปลอด สารพิษ ทั้งด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริย ด้านอาชีพ และด้านวิถี ชีวิตเกษตรกรและชุมชน ในระดับมาก ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริย ควรขยาย แนวคิดจัดทำโครงการผักปลอดสารพิษไปยังหมู่บ้านข้างเคียงให้มากขึ้น

5.3 ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะอยู่กระจ่ายกันตามหมู่บ้านต่างๆ อุปสรรคใน ครั้งนี้เป็นไปในส่วนของการเดินทาง เพราะช่วงที่ลงพื้นที่นั้นเป็นช่วงฤดูฝนหมู่บ้านของกลุ่ม

ตัวอย่างน้ำท่วมหลายแห่ง ทำให้การลงพื้นที่เกิดความล่าช้า และอุปสรรคอีกอย่างหนึ่ง คือ เมื่อมีการลงพื้นที่แล้วนั้นบางครั้งไปแล้วไม่เจอเกษตรกรทำให้เสียเวลา เนื่องจากเกษตรกรออกไปทำงาน ทำให้ต้องไปสัมภาษณ์เป็นครั้งที่ 2 เมื่อได้มีการสัมภาษณ์ เกษตรกรได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการก็ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล พร้อมทั้งจัดหาเอกสารที่ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ประกอบการวิจัยได้เป็นอย่างดีเช่นกัน

5.3.2) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำการศึกษาในครั้งต่อไป คือ การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับโรคพืชที่เกิดกับผักปลอดสารพิษ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และลดความเสียหายของผักให้น้อยลง นอกจากนั้นการวิจัยด้านการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตผักปลอดสารพิษ เพื่อให้เกษตรกรเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดผักปลอดสารพิษได้

บรรณานุกรม

กองวิจัยพัฒนาปัจจัยผลิตทางการเกษตร. 2555. ปุ๋ยชีวภาพและผลิตภัณฑ์ปุ๋ยชีวภาพ. [ออนไลน์].

URL:http://www.doa.go.th/apsrdo/index.php?option=com_content&view=article&id=64:

2010-02-19-01-57-12&catid=48:2010-02-19-01-20-26 [สืบค้นวันที่ 28 มิถุนายน 2558]

กิตติพงษ์ พลพันธ์. 2552. ผลลัพธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ อำเภอบึงกาฬ

จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เกษมศักดิ์ วิชิตะกุล. 2545. ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด

(มหาชน) สาขาท่าช้างจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาธุรกิจศึกษา)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฑามาศ ปิ่นทูกาศ. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรใน

ตำบลห่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขา

เกษตรศาสตร์เชิงระบบ) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2543. จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร, โรง

พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณยา กันตะนันท์. 2543. การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตผักปลอด

สารพิษเพื่อการค้า. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นันทวัน ทองเบ็ญญ์. 2546. การยอมรับของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริม

การเกษตร) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประภาส เกตุแก้ว. 2546. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของฝ่ายทะเบียนรถ

สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาธุรกิจ

ศึกษา) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542. ราชบัณฑิตยสถาน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พลศักดิ์ ศรีนวลจันทร์. 2551. การศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการลงทุนปลูกผักปลอดสารพิษ โดยใช้ดินในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาการบริหาร) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชณี เหล่าโนนศรี. 2543. การติดตามผลการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริมการเกษตร) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนิกร อุดตมา. 2553. ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วงเดือน ผ่องแผ้ว. 2545. ความพึงพอใจในการเรียนสาขาวิชาการบัญชีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาธุรกิจศึกษา) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตรา พิญสุวรรณ. 2550. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว : ศึกษาเฉพาะกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวัฒนา ไบเจริญ. 2540. ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสินสาขายอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2554. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ. [ออนไลน์]. URL. http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/herb_gar/save_veg.pdf. [สืบค้นวันที่ 31 สิงหาคม 2554]
- พริยา สิริภัทรไพศาล. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อแนวโน้มการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาร์เก็ต เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง. 2554. ข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ.
อภิญญา พาณิชย์. 2552. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจาก
สารพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริมการเกษตร) คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

(สำหรับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ)

โครงการวิจัยเรื่อง ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเพื่อสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย และเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรและองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามบนความเป็นจริง และโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

ส่วนที่ 4 ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

นางสาวปรารวี ห้องเอียด

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่

ชื่อ – สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน [] ตามข้อเท็จจริง

1.เพศ [GI1]

[] 1.ชาย

[] 2.หญิง

2.อายุ.....ปี [GI2]

3. ศาสนา [GI3]

[] 1.พุทธ

[] 2.อิสลาม

[] 3.คริสต์

[] 4.อื่น ๆ (ระบุ).....

4.สถานภาพสมรส [GI4]

[] 1.โสด

[] 2.แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน

[] 3.แต่งงานแล้วแยกกันอยู่

[] 4.หย่าร้าง

5.ระดับการศึกษา [GI5]

[] 1.ประถมศึกษา

[] 2. มัธยมศึกษาปีที่ 3

[] 3.มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.

[] 4.อนุปริญญา/ปวส.

[] 5.ปริญญาตรี

[] 6.สูงกว่าปริญญาตรี

[] 7.อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน [GI6]

อายุ ≤ 7 ปีคน [GI6.1]

อายุ 8 - 14 ปีคน [GI6.2]ช่วยปลูกผัก.....คน [GI6.2.1]

อายุ 15- 65 ปีคน [GI6.3]ช่วยปลูกผัก.....คน [GI6.3.1]

อายุ > 65 ปีคน [GI6.4]ช่วยปลูกผัก.....คน [GI6.4.1]

7.อาชีพหลัก [GI07]

[] 1.ทำสวนปลูกผัก

[] 2.ทำนา

[] 3.ทำสวนผลไม้

[] 4.ทำสวนยางพารา

[] 5.เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า

[] 6.ราชการ/รัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน

[] 7.ธุรกิจส่วนตัว

[] 8.รับจ้าง

[] 9.อื่นๆ โปรดระบุ.....

8.อาชีพรอง [GI8]

[] 1.ไม่มี

[] 2.มี คืออาชีพ

9.ถ้ามีอาชีพรอง [GI9]

- ☐ 1.ทำสวนปลูกผัก ☐ 2.ทำนา
☐ 3.ทำสวนผลไม้ ☐ 4.ทำสวนยางพารา
☐ 5.เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า ☐ 6.ราชการ/รัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน
☐ 7.ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8.รับจ้าง
☐ 9.อื่นๆ โปรดระบุ.....

10.ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.ปี [GI10]

11.รายได้สุทธิรวมทั้งหมดของครัวเรือน.....บาท/เดือน [GI11]

12.รายจ่ายในครัวเรือน.....บาท/เดือน [GI12]

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ตามข้อเท็จจริง

1.การถือครองที่ดินทางการเกษตรและการใช้ที่ดิน

- 1.พื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด.....ไร่ [CG1.1]
 2.พื้นที่ถือครองการปลูกผัก.....ไร่ [CG1.2]
 3.พื้นที่ถือครองเพื่อกิจกรรมอื่นๆไร่ [CG1.3] โปรดระบุ.....[CG1.3.1]
 4.ก่อนเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. มีพื้นที่ปลูกผัก.....ไร่ [CG1.4]

2.ลักษณะการถือครองที่ดิน [CG2]

- ☐ 1.เป็นที่ดินของรัฐที่ขออนุญาตเข้าไปทำกิน แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
☐ 2.เป็นที่ดินของตนเองทั้งหมด
☐ 3.เป็นของตนเองบางส่วนและเช่าบางส่วน
☐ 4.เป็นที่เช่าทั้งหมด
☐ 5.อื่นๆ โปรดระบุ.....

3.ในกรณีที่เช่าที่ดินมีการจ่ายค่าเช่าอย่างไร [CG3]

- ☐ 1.เป็นเงินสด จ่ายในอัตรา.....บาท/ไร่ [CG3.1]
☐ 2.เป็นผลผลิตที่ได้ ปริมาณ.....ต่อไร่ [CG3.2]
☐ 3.อื่นๆ โปรดระบุ.....

4.ประสบการณ์ในการปลูกผัก.....ปี [CG4]

5.ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษ.....ปี [CG5]

6.เหตุผลใดที่ท่านได้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ได้รับการช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต [CG6.1]
- ☐ 2. ได้รับการช่วยเหลือด้านแหล่งตลาดจำหน่ายผักปลอดสารพิษ [CG6.2]
- ☐ 3. คิดว่าทำให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น [CG6.3]
- ☐ 4. เพื่อนบ้านชักชวน [CG6.4]
- ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... [CG6.5]

7.ผักที่ท่านปลูกใน 1 ปี มีผักอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. บล๊อคโคลิ [CG7.1]	☐ 2. กะหล่ำดอก [CG7.2]
☐ 3. ผักคะน้า [CG7.3]	☐ 4. บวบ [CG7.4]
☐ 5. ผักกวางตุ้ง [CG7.5]	☐ 6. ผักนึ่ง [CG7.6]
☐ 7. ต้นหอม ผักชี [CG7.7]	☐ 8. มะเขือ [CG7.8]
☐ 9. อื่นๆ โปรดระบุ..... [CG7.9]	

8.ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกผัก [CG8]

- ☐ 1. ปุ๋ยอินทรีย์
- ☐ 2. ปุ๋ยเคมี
- ☐ 3. ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี

9.วิธีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช [CG9]

- ☐ 1. สมุนไพร
- ☐ 2. สารเคมี
- ☐ 3. สมุนไพรและสารเคมีผสมกัน

10.การปลูกผักของท่านประสบปัญหาโรคผักหรือไม่ [CG10]

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี

11.ถ้าประสบปัญหาเป็นโรคผักอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. โรคใบกรอบ [CG11.1]
- ☐ 2. โรคเน่า [CG11.2]
- ☐ 3. โรคราน้ำค้าง [CG11.3]
- ☐ 4. โรคใบจุด [CG11.4]
- ☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... [CG11.5]

12.วิธีการกำจัดโรคผัก [CG12]

- ☐ 1.สมุนไพร
- ☐ 2.สารเคมี
- ☐ 3.สมุนไพรและสารเคมีผสมกัน

13.ปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1.ผักปลอดสารพิษมีต้นทุนในการผลิตสูง [CG13.1]
- ☐ 2.ขั้นตอนในการปลูกและดูแลรักษามากกว่าผักธรรมดา [CG13.2]
- ☐ 3.มีตลาดรองรับผักปลอดสารพิษน้อย [CG13.3]
- ☐ 4.การจำหน่ายผักปลอดสารพิษในตลาดยังมีการปะปนของผักธรรมดาทั่วไป [CG13.4]
- ☐ 5.อื่นๆ โปรดระบุ..... [CG13.5]

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมกับโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ตามข้อเท็จจริง

1.ท่านเข้าร่วมกิจกรรมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษอะไรบ้างที่ อบต. จัดให้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1.อบรมการให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ [P1.1]
- ☐ 2.อบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ [P1.2]
- ☐ 3.อบรมการปลูกผักปลอดสารพิษ [P1.3]
- ☐ 4.กิจกรรมการตรวจสอบผักปลอดสารพิษ [P1.4]
- ☐ 5.การประชุมประจำปี [P1.5]
- ☐ 6.การประชุมกลุ่มย่อย [P1.6]
- ☐ 7.อื่นๆ โปรดระบุ..... [P1.7]

2.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมการให้ความรู้การทำปุ๋ยชีวภาพที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

3.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมการทำสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

4.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมการปลูกผักปลอดสารพิษที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

5.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบผักปลอดสารพิษที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

6.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมประจำปี ที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

7.กรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อยที่ อบต. จัดให้เพราะอะไร

.....

.....

.....

8.นอกจาก อบต. แล้วมีหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษบ้างหรือไม่ [P8]

[] 1. ไม่มี

[] 2. มี

9.ถ้ามีหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษมีหน่วยงานอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1.เกษตรอำเภอ [P9.1]

[] 2.เกษตรจังหวัด [P9.2]

[] 3.ศูนย์บริหารศัตรูพืช [P9.3]

[] 4.อื่นๆ โปรดระบุ..... [P9.4]

10.ท่านเข้าร่วมการให้ความรู้หรือไม่ [P10]

[] 1.เข้าร่วม

[] 2.ไม่เข้าร่วม

11.กรณีที่ไม่เข้าร่วมเพราะเหตุใด โปรดให้เหตุผล

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน [] ตามข้อเท็จจริง

1.รายได้ รายจ่าย เงินออม และหนี้สิน ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต.

รายการ	ช่วงก่อนเข้าร่วมโครงการ ปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. (ก่อนปี 2549)	ปัจจุบัน
1.รายได้รวมจากการปลูกผัก (บาท/เดือน)	[ES1.1.1]	[ES1.1.2]
2.ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองในการ ปลูกผัก (บาท/เดือน)	[ES1.2.1]	[ES1.2.2]
3.เงินออม (บาท/เดือน)	[ES1.3.1]	[ES1.3.2]
4.หนี้สินรวม	[ES1.4.1]	[ES1.4.2]

2.กรณีที่มีเงินออม ออมกับแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1.ธ.ก.ส. [ES2.1] [] 2.ธนาคารพาณิชย์ [ES2.2]
 [] 3.สหกรณ์การเกษตร [ES2.3] [] 4.กลุ่มออมทรัพย์ [ES2.4]
 [] 5.ตนเอง [ES2.5] [] 6.อื่นๆ โปรดระบุ..... [ES2.6]

3.กรณีมีเงินกู้ กู้กับแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1.ธ.ก.ส. [ES3.1] [] 2.ธนาคารพาณิชย์ [ES3.2]
 [] 3.สหกรณ์การเกษตร [ES3.3] [] 4.กลุ่มออมทรัพย์ [ES3.4]
 [] 5.กองทุนหมู่บ้าน [ES3.5] [] 6.ญาติพี่น้อง [ES3.6]
 [] 7.เพื่อน [ES3.7] [] 8.อื่นๆ โปรดระบุ..... [ES3.8]

4.วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่อได้เข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1.มีความเอื้ออาทรกันในชุมชน [ES4.1]
 [] 2.สร้างความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว [ES4.2]
 [] 3.มีเวลาในการพักผ่อน [ES4.3]
 [] 4.มีการพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชน [ES4.4]
 [] 5.อื่นๆ โปรดระบุ..... [ES4.5]

5.ข้อดีของการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1.มีรายได้เพิ่มขึ้น [ES5.1]
 [] 2.มีเงินออมเพิ่มขึ้น [ES5.2]
 [] 3.ลดภาวะหนี้สิน [ES5.3]
 [] 4.มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง [ES5.4]
 [] 5.มีอาชีพที่มั่นคง [ES5.5]
 [] 6.อื่นๆ โปรดระบุ..... [ES5.6]

6.การดำรงชีวิตหลังการเข้าร่วมโครงการปลูกผักปลอดสารพิษกับ อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1.มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น [ES6.1]
 [] 2.มีการแก้ปัญหาร่วมกันในชุมชน [ES6.2]
 [] 3.มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม [ES6.3]
 [] 4.มีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ [ES6.4]
 [] 5.อื่นๆ โปรดระบุ..... [ES6.5]

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

ท่านมีความพึงพอใจต่อการปลูกผักปลอดสารมากน้อยเพียงใด

ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของผู้รับบริการในธุรกิจหนึ่ง ๆ

นั่นเป็นหนทางหนึ่งที่จะพาธุรกิจไปสู่ความสำเร็จ

มีความพึงพอใจมากที่สุด	=	5	คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	=	4	คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	=	3	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	=	2	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	=	1	คะแนน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ตามระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

ความพึงพอใจของเกษตรกร	ระดับความพึงพอใจ					
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	
ด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริยง						
1. การสนับสนุนปัจจัยในการผลิต						[s1.
2. การให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ						[s1.
3. การให้คำปรึกษาเมื่อเผชิญกับปัญหาการปลูกผักปลอดสารพิษ						[s1.
4. การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด						[s1.
5. การจัดหาช่องทางการจำหน่าย						[s1.
ด้านอาชีพ						
1. รายได้						[s2.
2. การบริโภคในครัวเรือน						[s2.
3. ความมั่นคงในอาชีพ						[s2.

ความพึงพอใจของเกษตรกร	ระดับความพึงพอใจ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
ด้านวิถีชีวิตเกษตรกรและชุมชน						
1. สิ่งแวดล้อมในชุมชน						[s3.
2. สุขภาพของตัวเกษตรกร						[s3.
3. การมีเวลาในการพักผ่อน						[s3.
4. การใช้ชีวิตแบบพอเพียง						[s3.
5. การเอื้ออาทรกันในชุมชน						[s3.
6. การพบปะปรึกษาหารือกันภายในชุมชน						[s3.

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

(สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการ)

โครงการวิจัยเรื่อง ผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเพื่อสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย และเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรและองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหริ่ง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามบนความเป็นจริง และโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นางสาวปรารวี ห้องเอียด

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่

ชื่อ – สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่.....

คำชี้แจง กรุณาเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

1.กิจกรรมของโครงการมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.หน่วยงานมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการยอมรับต่อโครงการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. หน่วยงานของท่านให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

4.หน่วยงานของท่านให้การดูแลเกษตรกรอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5.ช่วยสรุปถึงความสำเร็จของโครงการและเหตุผลที่คิดว่าสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

6.ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาโครงการและเหตุผลที่เป็นปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

7.แนวความคิดการดำเนินโครงการในอนาคต

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวปรารวี ห่องเอียด
วัน เดือน ปี เกิด	22 เมษายน 2529
การศึกษา	
พ.ศ.2551	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสถิติ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2552 – 2555	เลขานุการ บริษัท อเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด (เอไอเอ)
พ.ศ.2555 – ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีและการเงิน บริษัท เอ็น แอนด์ เอ็น ฟอว์เวิร์ดดิ้ง เซอร์วิสเชส จำกัด